

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

KETVIRTADIENIS – THURSDAY, SPALIO – OCTOBER 29, 2009 • Vol. C Nr. 207

Kaina 75 c.

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 10-28-09

PERIODICALS

Pasirašytas Nacionalinis susitarimas

Vilnius, spalio 28 d. (ELTA) – Vyriausybėje pasirašytas Nacionalinis susitarimas, kuris numato valstybės gyvenimo iki 2010 m. pagrindinius principus.

Susitarimą pasirašė Vyriausybė ir įvairių verslo, profesinių bei visuomeninių organizacijų atstovai. Nacionaliniame sutarime numatoma, kad Vyriausybė, planuodama darbo užmokesčių ir socialinių išmokų mažinimą, atsižvelgia į esminį profsąjungų keliamą reikalavimą, jog bet koks mažinimas turi būti solidarus, tačiau labiausiai pažeidžiamos visuomenės grupės turi nukentėti mažiausiai.

Verslo organizacijos įsipareigoja sustiprinti verslo socialinę atsakomybę projektais paremdamos vaikų ir jaunimo neformalųjį ugdymą.

Jeigu bus įgyvendintos Nacionaliniame susitarime numatytos valstybės finansų sutelkimo priemonės, Vyriausybė įsipareigoja iki 2011 m. nepriimti jokių naujų sprendimų dėl

Siekiant, kad Nacionalinis susitarimas būtų įgyvendintas, nuolat bus rengiami daugiašaliai susitikimai, kuriuose bus aptariama, kaip susitarimas įgyvendinamas.

Valdo Kopūsto (ELTA) nuotr.

galiojančių mokesčių didinimo ir neįvesti naujų mokesčių, išskyrus Nacionaliniame susitarime numatytą valstybinio socialinio draudimo įmokos didinimą.

Dokumente taip pat įtvirtinta nuostata, jog iki 2011 m. teisės aktai, reglamentuojantys darbo santykius,

negalės būti keičiami nepritarus Lietuvos Respublikos trišalei tarybai.

Vyriausybė įsipareigoja imtis ryžtingų veiksmų kovoje su šešeline ekonomine veikla – svarbiausią dėmesį skirti kovai su kontrabanda, mokesčių slėpimu ir nelegalia prekyba.

Nukelta į 6 psl.

Ekonomiką siūloma grįsti žiniomis ir technologijomis

Vilnius, spalio 28 d. (Vilnius) – Prezidentė Dalia Grybauskaitė pasveikino Žinių ekonomikos forumo dalyvius, susirinkusius pagerbti pažangiausių Lietuvos įmonių.

Prezidentės teigimu, verslininkų gebėjimas priimti pažangius sprendimus, kurti unikalius produktus ir naujas paslaugas bei sėkmingai plėtoti aukštomis technologijomis grindžiamą verslą padės greičiau atsigaivinti šalies ūkiui, skverbti į Lietuvos bei pasaulio rinkas.

Prezidentės įsitikinimu, žinioms ir naujausioms technologijoms imli visuomenė pajėgi greičiau įveikti ekonomikos nuosmukį, todėl būtina ne tik kurti daugiau pažangių įmonių, stiprinti mokslo ir verslo bendradarbiavimą, bet skatinti ir bendruomenę domėtis naujovėmis, daugelyje sričių iš naujo kurti mokslo ir tiriamosios taikomosios veiklos kultūrą.

„Būtina mažinti kontroliuojančių įstaigų skaičių, supaprastinti įvairių leidimų išdavimo tvarką ir atlikti kitus būtinus veiksmus. Šiuo atveju labai naudingos naujausios technologijos įgyvendinant elektroninės valdžios programą. Inovacijų taikymas viešajame sektoriuje padėtų sumažinti korupcijos lygį. Būtų daugiau skaidrumo, kartu paspartėtų įvairūs procesai“, – kalbėjo prezidentė.

Prezidentės teigimu, judant žinių ekonomikos link verslo bendruomenės ir šalies ūkio dar laukia ilgas ir įtemptas permainų kelias.

„Sodrai“ Vyriausybė skolina dar 1,025 mlrd. litų

Vilnius, spalio 28 d. (BNS) – Vyriausybė į finansinę bedugnę smunkančiai „Sodrai“ sutiko paskolinti dar 1,025 mlrd. litų. Šiemet Vyriausybė fondui bus paskolinusi iš viso 3 mlrd. litų.

Anot finansų ministrės Ingridos Šimonytės, „Sodros“ deficitas yra milžiniškas, o paskolinti pinigai pa-

dės iki šių metų pabaigos įvykdyti įsipareigojimus.

Numatoma, kad „Sodra“ šią rekordinio dydžio paskolą pradės grąžinti 2017 metais, o baigs 2019 m.

Vyriausybė iš valstybės vardu paskolintų lėšų „Sodrai“ šiemet skyrė 2,92 mlrd. litų. Finansų specialistai numato, kad toks bus „Sodros“ defi-

citais. Finansinėje duobėje atsidūrusios „Sodros“ vadovas Mindaugas Mikaila sako, kad šiemet „Sodrai“ gali užtekti Vyriausybės jau paskolintų lėšų.

Kitais metais, jei Seimas sutiks su „Sodros“ įmokų didinimu ir išlaidų mažinimu, „Sodros“ deficitas bus apie 2,347 mlrd. litų.

Aptartas paramos Vidurio Europos valstybėms planas

Prezidentė D. Grybauskaitė priėmė Europos Parlamento narį G. Verhofstadt.
Dainiaus Labučio (ELTA) nuotr.

Vilnius, spalio 28 d. (Vilnius) – Lietuvos Respublikos prezidentė Dalia Grybauskaitė priėmė Europos Parlamento (EP) Liberalų ir demokratų sąjungos už Europą frakcijos pirmininką Guy Verhofstadt.

G. Verhofstadt pristatė paramos siūlymų dokumentą, kuriame numatytos finansinės priemonės, padėsiančios Vidurio Europos ir Baltijos

valstybėms įveikti recesijos padarinius. Šie siūlymai artimiausiu metu bus pristatyti vienoje iš artėjančių EP plenarinių sesijų.

Prezidentė teigiamai įvertino šiuos siūlymus ir pabrėžė, kad ES daugiau dėmesio turėtų skirti energetinio saugumo, elektros jungčių statybos ir transeuropinių tinklų vystymo klausimams. **Nukelta į 6 psl.**

Šiame numeryje:

- Telkiniuose. Kun. Joniko sutikimas Dievo Apaizdos parapijoje (p. 2)
- Skaičiuokime ne tik svetimus pinigus (p. 3)
- „Draugo“ lietuviukai (p. 4)
- Detroit lietuviai užbaigė Lietuvos vardo 1000-mečio šventimą (p. 5)
- Šeiminkės patarimai (p. 8)
- Atsiminimai (111) (p. 9)
- Lietuviai bando atstatyti praeitį menančius pastatus Karaliaučiaus krašte (p. 10)

Valiutų santykis
1 USD — 2.33 LT
1 EUR — 3.45 LT

DRAUGAS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TEL.: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

Redakcijos žodis

Lietuvos Seimas grąžino Vyriausybei tobulinti Vaikų išlaikymo fondo įstatymo pataisas, kuriomis buvo siūloma šį fondą naikinti. Iš Vaikų išlaikymo fondo valstybė moka alimentus vaikams, kurių tėvai vengia juos mokėti. Iš tokių tėvų pinigai vėliau turėtų būti išieškomi, tačiau valstybei to dažniausiai nepavyksta padaryti. Nereikia būti dideliu išminčiumi, kad nuspėtum, jog atsiranda ne vienas tėvelis ar mama, lyg ta gegutė susigundę užkrauti savo tėviškus rūpesčius ant valstybės pečių. Nuo pernai metų, kada pradėjo veikti šis fondas, parama buvo suteikta 24,000 vaikų. Naivu tikėti, kad jų visų tėvai yra nepajėgūs patys pasirūpinti savo atžalomis. Kyla klausimas, ar tokiu būdu neauginama išlaikytinių karta, vis besišvalganti, kas iš pašalies galėtų jiems pagelbėti?

Redaktorė Loreta Timukienė

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589. Tel.: 773-585-9500.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.

Subscription Rates: \$150.00.

Postmaster: Send address changes to Draugas - 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Mazindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesučiame. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

Draugo prenumerata yra mokama iš anksto.

GARBĖS PRENUMERATA

(metams kasdienu, paskelbta) \$250.00 JAV

Metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00

Pirma klase: kasdien \$340.00 • visos savaitės \$240.00

Kanadoje (USD)

Metams \$390.00 • 1/2 metų \$210.00

• 3 mėn. \$110.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis

Oro paštu

Metams \$615.00 • 1/2 metų \$315.00

Į Lietuvą reguliariu paštu

Metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA:

JAV

Metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00

• 3 mėn. \$48.00

Kanadoje (USD)

Metams \$150.00 • 1/2 metų \$120.00

• 3 mėn. \$75.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis

Oro paštu

Metams \$220.00 • 1/2 metų \$120.00

Į Lietuvą reguliariu paštu

Metams \$70.00

Vyriausia redaktorė – Dalia Cidzikaitė

redakcija@draugas.org

Kultūrinio šeštadienio priedo redaktorė –

Renata Šerelytė

rainbow.vilnius@gmail.com

Moderatorius – kun. Viktoras Rimšelis

• Administracija dirba kasdien,

nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.

• Redakcija dirba kasdien,

nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.

• Redakcija už skelbimų turinį neatsako.

Skelbimų kainos atsiunčiamos,

gavus prašymą, ką nors skelbti.

• Redakcija straipsnius taisy savo nuožiūra.

Nenaudotų straipsnių nesaugo.

Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

El-paštas:

rastine@draugas.org

skelbimai@draugas.org

administracija@draugas.org

LIETUVIŲ TELKINIAI

SOUTHFIELD, MI

Kunigo Gintaro Joniko sutikimas

ROŽĖ RAŽAUSKIENĖ

Dievo Apvaizdos lietuvių parapijos, Southfield, MI šių metų įvykiai pasiliks istorijoje. Jie ypatingi tuo, kad staigų, tragišką buvusio klebono kun. Ričardo Repšio netekimo liūdesį pakeitė džiaugsmas – naujo klebono, kun. Gintaro Joniko paskyrimas.

Negailėstingų Saint Clair ežero bangų aukos kun. Repšio laidotuvių Mišiose dalyvavo Lietuvos vyskupų delegatas užsienio lietuviams prelatas Edmundas Putrimas, tarp daugelio apylinkės kunigų, vyskupų, Mišiose dalyvavo ir kun. G. Jonikas iš Rochester.

Kun. Jonikas Dievo Apvaizdos parapijos parapijiečiams buvo jau pažįstamas – du kartus buvo atvažiuavęs vesti rekolekcijas. Mūsų parapijiečių buvo mėgiamas ir gerbiamas. Visų maloniam nustebimui, besibaigiant laidotuvių pietums, prel. E. Putrimas paskelbė, kad Dievo Apvaizdos lietuvių parapijos administratoriumi nuo rugsėjo 1 dienos skiriamas kun. Jonikas. Tai tikras Dievo nuraminimas, skirtas mūsų liūdinčių skaudžią netektį palengvinti. Parapijiečių liūdesį pakeitė džiaugsmas.

Dievo Apvaizdos parapijos Švietimo komiteto pirmininkė Aldutė Šontienė tikriausiai už visus pribėgusi prie kunigo Gintaro ji entuziastingai išbučiavo. Tai buvo gražus gestas, paradant kunigui, kaip mes jį mylime.

Kun. Jonikui oficialiai persikelti į Detroit užtruko beveik visą mėnesį. Žinodamas, kad yra čia labai reikalingas, kad parapija dabar be kunigo, nors ir be oficialaus leidimo, per tą laiko porą kartų buvo atvažiuavęs.

Kun. Gintaras priima Mišių auką.

Kunigo oficialaus priėmimo data buvo kilnojama. Pagaliau, spalio 18 d., sekmadienį, po pamaldų, parapija turėjo savo šventę. Vaisės buvo, kaip vadiname, suneštinės. Krikščioniško komiteto moterys su visa savanorių moterų „armija“ priėmė atneštas vaises virtuvėje prieš Mišias. Sukiojosi ir parapijos komiteto pirmininkė Rasa

Karvelienė.

Po pamaldų – gražaus kun. Joniko giedojimo, vargonuojant Ritai Giedraitienei, giedant Zarankos kvartetui – tarpduryje pasisveikinę su kun. Joniku ir broliuku Luku Laniausku, ėjome į salę susitikti su parapijos nauju administratoriumi.

Parapijiečių pasididžiavimas – meniškai, su geru skoniu sutvarkyta salė: stalai, baltomis staltiesėmis dengti, su vaisėmis pačiame viduryje, prie jų tiko raudonos servetėlės ir žydinių gėlyčių puokštės.

Tos dienos žvaigždė, aišku, buvo kun. Gintaras. Jis buvo visų mūsų dėmesio centre. Dievo apdovanotas gražia figūra, gražia draugiška šypsena, kurios negaili parodyti kiekvienam ir kiekvienai. Todėl ir yra mylimas visų.

Pirmas prie mikrofono priėjo Kastytis Giedraitis. Jis kalbėjo apie šventės prasmę, pakvietė dienos „kaltininką“ – parapijos naują administratorių kun. Gintarą. Kunigas kalbėjo nuotaikingai. Visi parapijiečiai su meile klausėsi jo kalbos, pasakojimų. Parapijos komiteto pirmininkė Karvelienė po kelių sakinių ėmė kuniogui dovaną – parapijiečių aukas dideliame šokoladinių saldainių krepšyje.

Kun. Gintaras parodė filmą apie save, nuo pat vaikystės. Visi, atrodė, labai įtemptai klausėsi. Buvo įdomu.

Programą užbaigė kun. Gintaras su broliuku Luku, vaikščiodami po salę, priedami prie kiekvieno stalo, vaišindami visus tais įteiktais šokoladiniais saldainiais. Ta programos dalis ilgai užsitęsė. Kiekvienas norėjo ką nors naujam kunigui pasakyti. Kunigas bandė visus išklausyti.

Kai jau salėje liko mažai žmonių, klebonui kun. Gintarui vis dar kalbant su likusiais, broliukas Lukas gelbėjo šeiminkams surinkti indus nuo stalų. Tikriausiai kun. Gintaras neišėjo tol, kol salėje buvo likęs nors vienas žmogus.

Po vaišių kun. Jonikas bendravo su susirinkusiais – su parapijietėmis Rože Ražauskiene ir Aldona Šontiene.

Kęstučio Šontos nuotraukos

SKAIČIUOKIME NE TIK SVETIMUS PINIGUS

GINTARAS ALEKNONIS

Neseniai vieno Austrijos pasienio su Čekija miestelio policija paskelbė stulbinamą nusikaltimų augimo suvestinę. Kai įsigaliojus Šengeno sutarčiai, liautasi tikrinti per sieną keliaujančiųjų dokumentus, vagysčių iš namų padaugėjo 50 proc.

„Ar neverta galvoti apie saugumo stiprinimą ar net sienos uždarymą?“ – garsiai klausė prie ramaus gyvenimo pripratę austrai. Vėliau paaiškėjo, kad anksčiau vidutiniškai per metus miestelyje būdavo apvagiami du namai, o dabar trys...

Pasaulyje tokia politinė matematika dažniausiai skamba kaip kuriozas, pas mus ji tapo neatskiriama visuomeninio gyvenimo dalimi, kuri vis dažniau primena sąmoningą klaidinimą, negu norą padėti žmonėms susivokti.

Pavyzdys galėtų būti ką tik nuskambėjęs Seimo pirmininkės Irenos Degutienės populiarumo šuolis. Galime sveikinti politikę, kai jos populiarumas per mėnesį padidėjo nuo 1 iki 13 procentų. O galima skelbti, kaip kad ir buvo daroma, kad populiarumas išaugo 13 kartų...

Nežinau, kodėl mes taip nenorime ar nemokame skaičiuoti. Lietuvos politiniame žodyne „kaina“ yra beveik nežinomas žodis. Politikai skuba girtis savo „gerais darbais“, noromis pamiršdami, kad kiekvienas valstybės žingsnis turi savo kainą, kurią reikia mokėti skaičiuoti. Ir tai nėra kiek ne mažiau svarbu, negu politinė valia.

Seime pateikiamas įstatymas visada analizuojamas: ar neprieštarauja Konstitucijai, Europos Sąjungos aktams. Net ir po tokios analizės pasitaiko visko. O štai apie įstatymų įgyvendinimo kainą išgirstame retai. Apsisprendžiant tai dažnai turėtų tapti lemiančiu argumentu.

Prisiminkime neleistinai užsitęsusių slaptųjų CŽV kalėjimų Lietuvoje istoriją. Jeigu jie buvo, tų kalėjimų įrengimas bei tvarkymas tikrai nedaug kainavo. Tačiau paskelbus įtarimus, tikro ar tariamo kalinių kankinimo Lietuvoje kaina mus jau užgulė beveik nepakeliama našta. Ir kiekviena diena, kol mes neturime aiškaus atsakymo, tik didina palūkanų našta.

Pavyzdžiui galėtų ir būti dvigubos

pilietybės problema. Kiek Lietuvai tai kainuotų? Optimistinis, pesimistinis scenarijus... Visą gyvenimą svetur praleidusių ir į kitos šalies biudžetus mokesčius mokėjusių piliečių socialinė apsauga, medicininis aptarnavimas, jų atžalų mokymas... Sutinku – ne viską galime įvertinti pinigais. Žmogui svarbiausi dalykai – meilė, laimė, laisvė – yra neįkainojami. Bet jie kainuoja. Jei tą kainą bandysime skaičiuoti, sprendimai įgis kitą svorį ir prasmę.

Tai galime vadinti politiniu pragmatizmu, kurio stygius Lietuvoje ypač skaudžiai išryškėja kiekvieno rinkimų vajeus įkarštyje, kai pažadai liejasi per kraštus, o apie jų įgyvendinimo kaštus nekalbama. Nepamirškime, kad valstybės tvarkymas dažniausiai primena lygties, kurios atsakymas privalo būti nulis, sprendimą – kažkam pridėdami iš kitų turime atimti.

Iš viešosios erdvės išguita politinė matematika padeda labai sėkmingai kratyti atsakomybės. Ir šiandien turėtume pasidžiaugti, kad per šimtą dienų labai sklandžiai į Lietuvos politinį gyvenimą įaugusi Prezidentė Dalia Grybauskaitė jau savo rinkimų vajuje mums parodė, kaip griežtas bet teisingas žodis gali nugalėti saldžius pažadus. Dabar politinės kultūros kartelę pakėlusiu iki ne vienam politikui ar politikos apžvalgininkui nesuvokiamų aukštumų, Prezidentė pabandė atskleisti ir atsakomybės prasmę.

Turiu galvoje, pavyzdžiui, valstybės vadovės sprendimą neskirti Valterio Baliukonio ambasadoriumi. Vieni politikos apžvalgininkai tai pavadino taisyklių nepaisymu, kiti – moterišku kaprizu. Mančiau, kad taip Prezidentė parodė, jog parašas nėra vien rašalo dėmė ant popieriaus, bet rodo mūsų apsisprendimą ir pasiryžimą imtis atsakomybės. Jeigu nepritari – nepasirašai. Visada lengviausia slėptis už kitų parašų pečių ir taip išplauti atsakomybę. Tai sena sovietmečio tradicija. Jeigu ji nebūtų taip giliai įaugusi į mūsų sąmonę, gal ir parašus Kauno pedofilijos bylose dėję prokurorai būtų pasielgę kitaip.

Aleksandr Solženicyn, prisimindamas savo sovietinę patirtį, sakė: anuomet, kai prieš sistemą buvai bėjęs, žmogiškumą galėjai išsaugoti tik vadovaudamasis principu „Tebūnie, bet ne mano rankomis.“

Lrt.lt

Kaip Izraelis buvo nuginkluotas

STASYS SURANTAS

Kai JAV diplomatai praeitų metų spalio mėnesį susitiko su Irano atstovais, niekas negalvojo, kad diskusijų metu apie Teherano atominę programą atsiras reikalavimas Izraeliui atsisakyti savo atominį ginklų. Bet štai neseniai Jungtinių Tautų nariai nubalsavo, kad Izraelis turi atsisakyti atominį ginklų. Tai daug ką nustebino. Visi 10 nenuolatinųjų narių (valstybių) pasisakė už rezoliuciją kartu su nuolatiniais nariais Rusija,

Kinija ir Anglija.

Prancūzija ir JAV susilaikė. Pagal Jungtinių Tautų taisyklės tai reiškia, kad rezoliucija laikoma priimta. Tai nustebino pasaulį, nes visi JAV laikė Izraelio *de facto* gynėja. Tas galbūt keičia Washington ir Tel Aviv dešimtmečių susitarimą, kad JAV nesipriešins Izraelio atominį ginklų turėjimui, kol apie juos nebus garsiai viešai paskelbta. Manoma, kad žydų valstybė turi apie 200 atominį ginklų.

Nukelta į 9 psl.

Meilės Maskvoje ieškotojams

BRONIUS NAINYS

Paskiausiu laiku jau labai aiškiai pasirodė, kad Lietuvoje šia liga serga ne tik daug paprastų piliečių, bet ir žymių, valstybei vadovaujančių lietuvių politikų. Visą nepriklausomybės laikotarpį daugiau ar mažiau nepritekluose gyvenę, keletą kartų, o dabar – net ir stiprokai, priversti veržtis diržus, kai kurie gyventojai sovietmetį bando prisiminti tiesiog rožinėmis spalvomis. Jiems net ir Lietuvos okupacijos nebuvo.

Neseniai politiniame lauke pasirodžiusios „Fronto“ partijos steigėjas, vadovas Algirdas Paleckis pasirodė tomis bacilomis jau apkrėstas tiek giliai, kad net mūsų sostinėje išdrįso ruošti konferenciją, kvietis „žinovus“ iš jo numylėtos motulės Maskvos ir Lietuvos okupacijos nebuvimą viešai įrodinėti. Pussimty metų okupanto Sovietų Sąjungos žiauriai vergiją kentėjusi, tremiama, žudoma, kankinama ir visai kitaip naikinama lietuvių tauta niekada nebuvo okupuota? Ar tai ne beprotystė? Ir kaip tokią ligą gydyti? Tuo labiau, kad ji plečiasi. Maskvos link meiliau sumirksima net iš Prezidentūros. Arba bent taip atrodo. Juk tikrai ne pro šalį būtų buvęs koks nors šios vyriausios Lietuvos įstaigos atsakas į Paleckio ruoštos konferencijos svaichiojimus, pasauliui primenant tikrovę. Ypač kai į Seimo narės Aleknaitės-Abramikienės siūlymą sovietinį ir nacinį okupantus sulyginti Maskva pikta kirto atgal.

O tai jau nebe eilinė bėda. Maskva niršta. Todėl atrodo, kad Lietuvai vadovaujantieji politikai skubiai turi imtis pradininkų vaidmens tai ligai gydyti. Tuo labiau, kai kartu su jos padidėjusiu plitimu rinkoje pasirodė ir ją gydančių vaistų. Vasaros pabaigoje išėjo Čikagoje gyvenančio prof. dr. Tomo Remeikio dviomis dokumentų rinkinys „Lietuvos Respublikos užsienio politika 1939–1940 metais“, išleistas Vilniaus universiteto leidyklos. Dvi knygos, nedviprasmiškai liudijančios Lietuvos okupacijos tikrovę nuo pat pirmųjų užuominų iki sovietų kariuomenės įvedimo.

Iš tikrųjų – medžiaga ne nauja, net 70 metų amžiaus, tik, deja, užmiršta ir nejudinama, gulėjusi įvairiuose archyvuose, todėl ir mažai kam žinoma, o dar mažiau naudojama. Pirmame 668 psl. tome sutelkti 445 dokumentai, okupacijos paruošimui prasidedant 1939 m. rugpjūčio 23-čią ir tomą baigiant 1940 m. gegužės 25-tą. Į antrąjį 316 psl. tomą sudėtas 171 dokumentas, nuo 1940 m. gegužės 27-tos iki 1940 m. rugpjūčio 14-tos jau okupanto sudarytos ministrų tarybos nutarimų aštuoniems nepriklausomos Lietuvos atstovams užsienyje atimti Lietuvos pilietybę, uždrausti grįžti Lietuvon ir nusavinti jų turtą. Nutarimo paliesti ambasadoriai: Kazys Škirpa, Bronius Balutis, Povilas Žadeikis, Vytautas Gylis, Stasys Lorzaitis, sjr. Stasys Girdvainis, Kazys Grauzinis ir Jurgis Šaulys. Nutarimą pasirašė prof. V. Krėvė-Mickevičius, ministro pirm. pavaduotojas.

Dokumentų rinkinys prieinamas visiems, jį galima įsigyti sostinės didžiosiose knygų parduotuvėse ir Vilniaus universiteto leidykloje. Jį turėtų gerai išstudijuoti kiekvienas Lietuvos politikas, įskaitant Seimo, Vyriausybės narius, Prezidentę bei jos patarėjus, politikos apžvalgininkus, visuomenininkus ir politika besidominčius piliečius. Žinoma, čia tik dokumentai, nors ir labai kruopščiai atrinkti, tvarkingai, pagal įvykių eigą sudėti, numeruoti, aiškūs, tačiau, savaime suprantama, skaityti nuobodūs – lyg koks mokslo vadovėlis, vis dėlto įdomūs. Jokių autorių aptarimų, pastabų, įtaigojimų – žinau, politinių mokslų žinovui sunku buvo tokio „malonumo“ atsisakyti, tačiau čia ir pasirodė jo stiprybė, todėl ir dokumentai vertingi. Juos skaitančiam pačiam susivokti ir pasidaryti išvadas. Tačiau nebūtinai kiekvienam susidomėjusiam juos visus skaityti, nes okupacijai įrodyti užtenka tik pasidomėti pirmojo tomo 1939 m. spalio mėnesį – Vilniaus grąžinimas ir sudarymas savitarpio pagalbos sutarties – ir antrojo tomo 1940 m. birželio mėnesį surašytais dokumentais. O neieškančiam okupaciją pateisinančių priekabių arba jos nebuvimo įtaigavimui pateisinamų prielaidų užtektų susipažinti tik su antrajame tome 134 psl. išspausdintu Lietuvos pasiuntinio Maskvoje dr. L. Natkevičiaus pranešimu Lietuvos užsienio reikalų ministrui J. Urbšui ir dar keletu jį supančių dokumentų. Juose – ryški okupacijos esmė ir šurpi tikrovė. Štai ji.

Birželio 14 d. 11:30 vienas iš Molotovo sekretorių paskambino į Lietuvos pasiuntinybę Maskvoje, kurioje jau buvo ministras Urbšys, ir įsakė 11:40, t. y. po 10 minučių, atvykti į Kremlį, nes Molotovas turįs labai svarbų pranešimą. Nors Urbšio tuo laiku ambasadoje nebuvo, tačiau 11:50, taigi po 20 minučių, jis kartu su Natkevičiumi jau sėdėjo Molotovo įstaigoje. O tas svarbus pranešimas buvo toks:

Tuojau pat suimti ir atiduoti į teismą Lietuvos vidaus reikalų ministrą gen. K. Skučą ir saugumo departamento direktorių A. Povilaitį...

Tučiuojau sudaryti tokią vyriausybę, kuri būtų pasiruošusi užtikrinti dorovingą vykdymą sovietų-Lietuvos savitarpio pagalbos pakto ir griežtą pakto priešų sudraudimą. Gen. Stasys Raštikis, kaip ministras pirminkas, Maskvai nepriimtinas.

Parūpinti laisvą praleidimą į Lietuvos teritoriją sovietų kariniams daliniams patalpinti jų svarbiausiuose Lietuvos centruose, pakankamo kiekio, kad užtektų užtikrinti sovietų-Lietuvos savitarpio pagalbos sutarties įvykdymą...

Atsakymas turi būti Kremliuje ne vėliau kaip 10 val. ryto. Taigi po 10 valandų.

Urbšui paprašius daugiau laiko ir nurodžius priežastis, Molotovas at-rėžė: užteks, nes kokį atsakymą beduotumėte, vis vien sovietų kariuomenė Lietuvon įeis...

Tai kas čia, jeigu ne okupacijos paskelbimas, gerbiami meilės Maskvoje ieškotojai?

Alfa.lt

„DRAUGO“

lietuviškai

Redaktorė *Laima Apanavičienė*

Š. m. spalio 14 d. „Draugo“ 100-mečio parodoje Vyriausybės rūmuose apsilankė ir Širvintų pradinės mokyklos mokytoja Zofija Jablonskienė su mokiniais Karoliu, leva ir Silvija, kurie išaudė juosteles Draugo fondui. Šie mokiniai ypač džiaugėsi, kad galėjo savo darbu prisidėti prie šimtamečio „Draugo“ puoselėjimo. **Berto Venskaičio** nuotraukoje mokytoja Zofija Jablonskienė, „Draugo“ redaktorė Laima Apanavičienė, Silvija, leva ir Karolis.

Meredita ir Abė

Prieš mėnesį mirė mūsų Abė, keturiolikos metų šuo. Visą dieną mano mažoji ketverių metų dukrelė Mereditha verkdamas kalbėjo, kaip jai trūksta Abės. Ji paklausė, – gal mes galėtume parašyti laišką Dievui, kad jis galėtų atpažinti Abę, kai tik ši atvyks į dangų. Atsakiau – kodėl gi ne, ir ji piktavo šiuos žodžius:

Brangus Dieve,

Ar galėtum pasirūpinti mano šunimi? Ji mirė vakar ir dabar yra su tavimi danguje. Labai jos pasiilgau. Esu laiminga, kad leidai jai būti su manimi, nors ji ir sirgo.

Tikiuosi, kad tu su ja žaisi. Ji mėgsta žaisti su kamuoliukais ir maudytis. Siunčiu jos nuotrauką, todėl ją pamatęs žinosi, kad ji yra mano šuo. Man taip jos trūksta.

Su meile, Mereditha

Į voką įdėjome laišką ir nuotrauką, kurioje buvo Abė su Mereditha, ir voko užrašėme adresą: Dievui, į Dangų. Užrašėme ir savo atgalinį adresą. Mereditha ant voko užklijo kelis pašto ženklus, kad laiškas būtų nugarbentas į dangų. Tą patį vakarą laišką ji įmetė į laišku dėžę pašte. Po kelių dienų Mereditha paklausė, ar Dievas jau bus gavęs jos laišką. Atsakiau, kad matyt jau bus gavęs.

Vakar prie savo namų durų rado-

Meredita ir Abė.

me siuntinį, įvyniotą į auksinį popierių, ant jo nepažįstama rašysena buvo užrašyta: „Mereditai“. Mereditha jį išvyniojo. Viduje buvo Rogers knyga „Kai miršta augintinis...“ Knygos viduje, vienoje priešlapi pusėje lipnia juosta buvo priklijuotas Dievui rašytas mūsų laiškas su atplėštu voku. Kitoje pusėje buvo pripildyta Abės ir Meredithos nuotrauka, o greta – šis raštelis:

Miela Mereditha,

Abė saugiai atkeliavo į dangų.

Labai pravertė nuotrauka. Iškart ją atpažinau.

Abė jau neserga. Jos dvasia yra čia, su manimi, taip, kaip ji yra ir tavo širdelėje. Abei patiko būti tavo šunimi. Kadangi danguje kūnai mums nereikalingi, aš neturiu jokių kišenių, kuriose galėčiau laikyti tavo nuotrauką, todėl siunčiu ją tau atgal, su šia knygele, kurioje galėsi ją laikyti ir kuri tau primins Abę...

Ačiū tau už gražų laišką ir dėkoju tavo mamai už tai, kad padėjo tau jį parašyti ir man atsiųsti. Turi labai gerą mamą. Aš išrinkau ją būtent tau.

Laiminu tave kiekvieną dieną, ir atsimink, kad aš labai tave myliu.

Beje, mane nesunku rasti, aš esu visur, kur yra meilė.

*Su meile,
Dievas*

Pasitikime artėjančias šventes

Artėjantį savaitgalį visi švęsime keletą svarbių švenčių. Spalio 31 d. Amerikoje ir kai kuriose kitose pasaulio šalyse švenčiama linksma Halloween šventė. Į Ameriką ši šventė atkeliavo iš Airijos. Ne vieni namai pasipuošia besišypsančiais moliūgais, o spalio 31 d. pavakare, kiek labiau sutemus, vaikai ir suaugusieji persirengia įvairiais kostiumais bei eina per namus prašydami saldumynų. Turbūt ir jūs, vaikai, laukiate šio šeštadienio, kad galėtumėte išstarti stebuklingus žodžius „Trick or treat“. Ar jau pasiruošėte kaukes ir kostiumus?

mos žvakutės, tikima, kad mirusieji taip pat ateina aplankyti gyvųjų žmonių.

Vėlines lietuviai šventė nuo senovės. Tai pagoniška šventė. Buvo tikima, kad mirštant žmogui nuo kūno atsiskiria vėlė, kuri vėliau bendrauja su gyvaisiais, juos nuolat lanko. Tikėta, jog vėlės lankosi savo gyventose vietose, o mėgstamiausias lankymosi metas – gūdus ruduo. Lapkričio mėnesį žmonės senovėje net vadino vėlių mėnesiu.

Seni žmonės pasakoja, kad anksčiau nebuvo papročio per Vėlines degti kapinėse žvakučių, kaip šiais lai-

Lietuvoje per Vėlines mirusiesiems atminti deginamos žvakelės.

Sekmadienį, lapkričio 1 d., lietuviai švenčia rimtesnę šventę – Visų Šventųjų dieną. Kas tai per šventė? VISOJE Europoje žmonės nuo senų laikų tikėjo gyvųjų ir mirusiųjų bendravimu. Žmonės tikėjo, kad mirusiųjų vėlės lanko žmones vėlyvą rudenį. Visų Šventųjų dieną katalikai pamini žmones, kurie po mirties paskelbti šventaisiais. Yra tikima, kad šie šventieji padeda žmonėms, jeigu jiems meldiesi.

Lapkričio 2 d. švenčiama dar viena lietuviška šventė – Vėlinės. Ši šventė – visai kitokia, nei Amerikoje švenčiamas Halloween. Tai rimties ir susikaupimo diena. Šią dieną lankomi mirusiųjų kapai, ant jų uždega-

kais. Anksčiau vėlėms būdavo keliamos puotos. Dar prieš 100 metų kai kuriose Lietuvos vietose buvo paprotys ruošti kapinėse ar namuose vaišes, kviesti į jas savo mirusiuosius. Pavakarieniavus pačiose kapinėse, jose būdavo paliekama maisto vėlėms. Kartais kapai būdavo palaistomi medumi ir vynu. Vėliau ypatinga reikšmė priskirta ugniai. Manoma, kad ugnis pritraukia vėles, tad joms degamos žvakės. Degindami žvakes gyvieji susitaiko su mirusiais.

Šiais laikais mirusieji pagerbiami bažnyčioje, lapkričio 1 ir 2 d. aukojamos šioms šventėms skirtos šv. Mišios. Nepamirškime šių lietuviškų švenčių, švęskime jas!

Halloween šventės simbolis – besišypsantis moliūgas.

DETROIT, MI

Detroit lietuviai užbaigė Lietuvos vardo 1000-mečio šventimą

JAV LB Kultūros tarybos pirmininkė Dalė Lukienė.

Prof. dr. Bronius Makauskas.

LB renginio organizatorė Liūda Ruginienė.

Wayne State University Lietuvių kambario komiteto pirmininkas Algis Kaunelis.

JONAS URBONAS

Wayne State University Lietuvių kambario komiteto suruoštu nuostabiu Lietuvos liaudies instrumentų ansamblio „Vaivora“ ir solistės Irenos Milkevičiūtės koncertu Detroit užbaigė Lietuvos vardo tūkstantmečio minėjimą. Lietuvos vardo tūkstantmečiui paminėti Detroit turėjo tris renginius.

Atnaujinamas Lietuvių kambarys

Pirmasis renginys įvyko pačiame Wayne State University – Manoogian pastate, kur yra įsikūrę lietuvių bei kitų daugiau nei 15 tautų tautiniai kambariai. Vasario 2 d. Lietuvių kambario komitetas iš naujo pristatė dabartiniam Detroit lietuvių telkiniui 1968 metais Vasario 16-os proga oficialiai atidarytą Lietuvių kambarį bei planus atnaujinti šį Kambarį, nepamirštant Lietuvos istorinės praeities, kuri pavaizduota kambariye esančiuose paveiksluose, ir pristatyti atgavusią laisvę dabartinę Lietuvą. Tuo tikslu buvo pradėtas aukų vajuš Kambariui atnaujinti.

Ta proga komitetas išleido ženkluką, panašų į Lietuvos tūkstantmečio ženkluką, kur raitelis joja į kairę – rytus, kaip oficialiai visur vaizduojamas Lietuvos herbas Vytis, o ne į dešinę – vakarus, kaip kad tokį raitelį vaizduoja gudai. Renginio metu buvo paaukota porą tūkstančių dolerių.

Paskaita ir kryždirbystės paroda

Antras Lietuvos vardo tūkstantmečiui skirtas paminėti renginys Detroit buvo suruoštas JAV LB Detroit apylinkės ir Michigan apygardos vadovybių balandžio 18–19 dienomis. Atvyko istorikas, prof. dr. Bronius Makauskas, kuris savo paskaitose gana akademiškai pristatė Lietuvos istoriją nuo gilios praeities iki šių dienų.

To pat renginio rėmuose iš Lietuvos buvo atvežta kryždirbystės rodomoji paroda, kurią į Detroit atvežė JAV LB Kultūros tarybos pirmininkė Dalė Lukienė. Šis renginys vyko dvi dienas Dievo Apvaizdos lietuvių parapijos patalpose.

Šeštadienis prasidėjo su parodos atidarymu, susipažinimo vakarone, o ir sekmadienį pasibaigė pamaldomis šventovėje ir akademija kultūros centre. Tai buvo tikrai aukšto lygio renginys.

Po šių renginių nemažai detroitiečių keliavo į Lietuvą dalyvauti Lietuvoje rengiamuose renginiuose, skirtuose Lietuvos vardo tūkstantmečiui.

Paskutinis renginys – koncertas

Na, ir paskutinis renginys Detroit įvyko š. m. spalio 11 d. Dievo Apvaizdos lietuvių parapijos Kultūros centre. Jį, kaip jau minėjau, suruošė Wayne State University Lietuvių kambario komitetas.

Kadangi pats priklausau Wayne State University Lietuvių kambario komitetui, susidėjęs fotoaparatus ir

įvairias įrašėjimo priemones Dievo Apvaizdos parapijoje atsiradau 10 val. ryto. Atvykęs pamačiau čekagietę Aušrelę Sakalaitę. Nustebau ir užklausiau, kaip ji čia atsiradusi. Ji pasisakė atvežusi iš Čikagos „Vaivoros“ ansamblio narius ir solistę Ireną Milkevičiūtę. Susipažinome.

A. Sakalaitė prasarė, kad jie iš Čikagos išvažiavo 4 val. ryto ir yra alkani, prašė pasirūpinti, kad juos pavalgydintume. Arvydas Vavilionis, ilgai nelaukdamas, juos nusivežė į artimiausią valgyklą.

Salėje suskaičiavau 17 gražiai papuoštų stalų. Pasitikrinęs, kad tik aštuoni stalai buvo užsakyti iš anksto, truputį susirūpinau, bet, prisiminęs praeityje vykusius renginius, pernelyg nenusiminiau. Galvojau, jeigu juos visus užpildysime, tai kaip Detroit lietuviškam telkiniui bus gerai. Pasibaigus pamaldoms, į salę pradėjo rinktis publika. Stalai užsipildė ir dar reikėjo pristatyti tris. Pagal buvusio detroitieško Alfonso Nako paprotį suskaičiavęs dalyvių skaičių, gavau beveik porą šimtų.

Kun. Gintarui Jonikui paprašius Aukščiausiąjį palaiminti šio renginio dalyvius ir valgius, vaišnomės rengėjų pagamintu lietuvišku kugeliu, lenkiškomis dešromis, pyragaičiais, na, ir aplaistėme visa tai kas raudonu, o kas baltu vynu.

Pasivažiavęs, Wayne State University Lietuvių kambario komiteto pirmininkas Algis Kaunelis pradėjo oficialią šio renginio dalį. Prisistatęs, pats, pristatė ir kitus komiteto narius: Aldoną Vavilionienę, Rūtą Baublytę, Kristiną Petrauskaitę, Reginą Juškaitę-Švobienę, Pat Kaulienę, Ramutę Petruilienę, Ramintą Vilkienę, Arvydą Vavilionį ir Joną Urboną. Buvo pristatyti ir šio kambario komiteto garbės nariai: Stasys Balzekas, Diane Dunaskiss, Stasys Goštautas, Saulius Liausa, Šarūnas Marčiulionis, George Perles ir dr. Vaitutis Vaitkevičius.

Trumpai buvo prisiminta Kambario istorija. Kambarys oficialiai buvo atidarytas 1978 metais Vasario 16-tą. Kambario įkūrėjai į jį sudėjo visa, kas mūsų tautai yra svarbiausio ir brangiausio, kad primintų tūkstančiams studentų ir profesorių apie Lietuvos kraštą, jos kultūrą, mūsų tautos kančias ir didybę. Priminė, kad tame universitete mokslų siekia per 35,000 studentų, iš jų dalis bus būsimeji Amerikos, Kongreso nariai,

senatoriai, na, gal ir prezidentai.

Lietuvių kambarys per daugelį metų paseno, paveikslai nubluko, daug kas pasikeitė. Laikas jį atnaujinti ir pritaikyti naują technologiją. Komiteto planas yra įvesti interaktyvią technologiją. Kad, pvz., paspaudus Vilniaus katedros paveikslą, pasirodytų ir katedros vidus, Gedimino pilį – atsirastų Vilniaus legenda, pilies vidus ir pan. A. Kaunelis priminė, kad tiems planams įvykdyti reikia lėšų, ir prašė, kad visi, kas gali, pagal išgales, auka prisidėtų prie šio projekto įgyvendinimo.

Lietuvos liaudies instrumentų ansamblių „Vaivora“ ir solistę Ireną Milkevičiūtę pristatė komiteto narė Raminta Vilkienė. Ji, turbūt pasinaudodama jau anksčiau mūsų spaudoje pasirodžiusiais aprašymais apie „Vaivorą“ ir solistę, gana išsamiai ir plačiai nušvietė jų kūrybinius kelius.

Apie koncertinę renginio dalį, kiek žinau, parašys muzikas Stasys Sližys. Palieku tai jam. Prisipažinsiu, kad atsiradus galimybė išgirsti Lietuvos liaudies instrumentų ansamblių „Vaivorą“, sužinojęs, jog daugiausia tai bus kanklėmis atliekami kūriniai, per daug nesitikėjau. Bet gerai įsiklausęs į ansamblio lietuvių liaudies instrumentais atliekamus kūrinius, į solistės Milkevičiūtės solo – ar tai būtų liaudies daina, ar įvairių operų arijos – likau sužavėtas. Tikiu, kad gyvenime kada nors juos teks dar kartą išgirsti.

Turime būti dėkingi JAV LB Kultūros tarybai ir jos pirmininkei D. Lukienei, kuri Lietuvos liaudies instrumentų ansamblių „Vaivora“ ir solistę Milkevičiūtę pakvietė į Ameriką ir jų viešnagė čia rūpinasi. Lietuvių Fondui (LF) už skirtas lėšas surengti lietuviškus kultūrinius renginius mažesnėse lietuviškose kolonijose. Kiek žinau, ši kartą LF apmokės salės nuomą. Esame dėkingi ir visiems šių renginių organizatoriams, kurie kartais ir nuo savo šeimų atimdami laisvesnes valandas jungiasi prie darbų. Ačiū ir sveičiams iš Lietuvos, kad atvyko pas mus ir su Lietuvos liaudies instrumentais bei balsu priminė mūsų gimtąją šalį Lietuvą. Gyvuokite.

Šiais renginiais ir atskirai gautomis aukomis buvo surinkta keli tūkstančiai dolerių, tad jau atsirado galimybė pradėti Lietuvių kambario Wayne State University atnaujinimą.

Solistė Irena Milkevičiūtė ir „Vaivoros“ ansamblio nariai.

Jono Urbono nuotraukos

„Žuvėdrai“ – Vyriausybės parama

„Žuvėdros“ šokėjai.

A. Didžgalvio nuotr.

Klaipėda, spalio 28 d. (ELTA) – Klaipėdoje viešėjęs Ministrų kabinetas atvežė gerų naujienų daugkartiniams Europos ir pasaulio čempionams – „Žuvėdros“ šokėjams – Vyriausybė šiai komandai skirs 70,000 litų. „Žuvėdros“ šokėjai planetos čempionatui, kuris vyks gruodžio 5 d. Vokietijoje, galės ruoštis per daug nesukdami galvos dėl pinigų stygiaus.

„Pinigai bus panaudoti transportui, nakvynei, maistui, makiažui ir kitiems su pasiruošimu susijusiems

reikalams“, – sakė Romualdas Idzelevičius. Pasak „Žuvėdros“ vadovo, prie treniruočių sąlygų gerinimo ketina prisidėti Klaipėdos universitetas ir uostamiesčio valdžia. Žadama suremontuoti „Žuvėdros“ treniruočių stovyklos patalpas.

Dėl pinigų stygiaus į pasirodymus „Žuvėdra“, priešingai nei daugelis varžovų, visuomet vyksta ne lėktuvu, o autobusu. Viešbučių kambariuose stengiasi apsistoti po tris ar net keturis šokėjus.

Švedijos bankai patyrė nuostolių

Vilnius, spalio 27 d. (BNS) – Švedijos bankai turi ilgalaikę strategiją Baltijos šalyse, teigia Švedijos ministras pirmininkas Fredrik Reinfeldt.

Jis dar kartą pakartojo, jog bankai turi priimti atsakomybę dėl patirtų milžiniškų nuostolių Baltijos šalyse. Jo manymu, šiuo metu Lietuvai ir Latvijai, patiriančioms gilų ekonomikos sunkmetį, didelės įtakos turėjo nesubalansuoti biudžetai.

„Kai Lietuva ir Latvija pasitrau-

kė iš komunizmo, Švedijos bankai tapo labai svarbūs užtikrinant investicijas, ekonomikos augimą. Ilgą laiką šalių ekonomikos nebuvo subalansuotos“, – kalbėjo jis.

Lietuvos SEB bankas per tris šiuo metų ketvirčius patyrė 626,4 mln. litų, o banko grupė – 942,8 mln. litų grynojo nuostolio. Tuo tarpu „Swedbank“ banko grupė per 9 mėnesius dėl atidėjimų galimiems paskolų nuostoliams padengti patyrė 592,3 mln. litų nuostolių.

Airijoje sulaikytas lietuvis su didžiule cigarečių kontrabanda

Vilnius, spalio 28 d. (BNS) – Airijos policija konfiskavo 20 mln. eurų (69 mln. litų) pelno turėjusią atnešti cigarečių kontrabandą, atplukdytą kroviniu laivu iš Filipinų. Tarp sulaikytųjų – šio laivo kapitonas lietuvis.

Anot policijos, kontrabandą greičiausiai gabeno organizuota nusikaltėlių grupuotė. Tačiau neatmetama galimybė, jog šis įvykis gali būti susijęs ir „disidentais respublikonais“, kurie esą galėjo būti susiję su nusikaltėlių grupuote arba jiems galėjo atitekti dalis laimikio, skelbia „Irish Examiner“.

Ši siunta didžiausia iš konfiskuotų Airijos istorijoje. Kontrabanda

perimta po bendros sekimo operacijos, kuriai vadovavo muitinė, joje dalyvavo policija, karinis jūrų laivynas ir oro pajėgos.

Muitinė sekė prekinį laivą „M/V Anne Scan“ nuo tada, kai jis išvyko iš Filipinų rugsėjo 15 d., karo laivai sekė jį nuo Viduržemio jūros iki Airijos vandenų.

Sulaikyti septyni airiai, įskaitant du iš Šiaurės Airijos. Esą šie nuo 19 iki 40 metų amžiaus vyrai pastaruoju metu policijai žinomi dėl kontrabandos. Taip pat esą sulaikytas lietuvių tautybės laivo kapitonas ir jo pirmasis padėjėjas ukrainietis.

Aptartas paramos planas

Atkelta iš 1 psl.

Kalbėdama apie euro įvedimą, prezidentė D. Grybauskaitė pabrėžė, kad prisijungimas prie euro zonos turėtų tapti valstybės finansus stabilizuojančia priemone, todėl Maastrichto reikalavimai eurui įvesti neturėtų būti švelninami.

„Prezidentė pabrėžė, kad tai sutelkia Vyriausybės, verčia jas būti drausmingesnėmis, laikytis kuo labiau fiskalinės tvarkos“, – sakė prezidentės atstovas spaudai Linas Balsys po jos susitikimo su G. Verhofstadt.

Įtakingu Europos politiku laikomas G. Verhofstadt, kuris ilgą laiką vadovavo Belgijos vyriausybei, taip pat pasisakė už dabartinių Maastrichto reikalavimų išlaikymą.

Prezidentės nuostata šiek tiek skiriasi nuo Lietuvos premjero Andriaus Kubiliaus šį mėnesį išsakytų minčių, kad Maastrichto reikalavimai turėtų „gauti protingesnį pamatą“.

Už Maastrichto reikalavimų švelninimą šį mėnesį pasisakė ir Vilniuje viešėjęs EP pirmininkas lenkas Jerzy Buzek.

Italai galės skaityti D. Grinkevičiūtės tremties atsiminimus

Roma, spalio 28 d. (ELTA) – Siekiant Italijos visuomenę išsamiai supažindinti su Lietuvos tremtinių istorijos tematika, Romoje pristatyta Dalios Grinkevičiūtės knyga „Lietuviai prie Laptevų jūros“.

Knygos autorė gydytoja Dalia Grinkevičiūtė (1927–1987) 1941 m. su šeima buvo ištremta į Altajaus kraštą, vėliau – prie Laptevų jūros, 1948 m. išvežta į Kongalaso anglies kasyklas. 1949 m. D. Grinkevičiūtė slapta grįžo į Lietuvą, kur slapstėsi ir rašė tremties atsiminimus. Ji buvo susekta ir suimta, trejus metus kalinta Gorkio srities lageriuose ir grąžinta į Jakutiją. Po Stalino mirties D.

Grinkevičiūtė įstojo į Omsko medicinos institutą, studijas tęsė Kauno medicinos institute, dirbo gydytoja Laukuvoje. Iki pat mirties rašytoja buvo persekiojama saugumo.

Prisiminimų apybraiža „Lietuviai prie Laptevų jūros“ pirmiausia buvo išspausdinta Maskvos disidentų žurnale 1979 m., vėliau pateko į Vakarų, buvo išversta į prancūzų kalbą. Lietuviškasis prisiminimų apybraižos variantas pirmą kartą išspausdintas „Pergalės“ žurnale 1988 m. ir skaitytojus sukrėtė šurpiaus autorės paauglystėje patirtais išgyvenimais atšiauriausiomis tremties sąlygomis.

Siekdami vizų užsieniečiai griebiasi melo

Vilnius, spalio 28 d. (ELTA) – Nelegalios migracijos kontrolę vykdančios pasieniečiai nuolat susiduria su keliautojais, kurie iš anksto planuoja Lietuvoje neužsibūti, tačiau vengia dėl Šengeno vizų kreiptis į kitų šalių ambasadas žinodami, kad ten bus nuodugnai tikrinami jų kelionės tikslai.

Valstybės sienos apsaugos tarnybos (VSAT) pareigūnai sostinės autobusų stotyje patikrino du vyrus, ketinusių autobusu vykti į Vokietiją. Šie pasieniečiams pateikė tvarkingus pa-

sus, išduotus Kazachstano piliečiams. Juose buvo galiojančios Šengeno vizos.

Apklausoje metu paaiškėjo, kad abu vyrai pateikdami prašymus vizoms gauti melavo. Kazachai teigė, kad Lietuvoje ketina įsigyti automobilių. Pasieniečiai išsiaiškino, kad abu užsieniečiai į Lietuvą legaliai atvyko per Kenos geležinkelio pasienio kontrolės punktą ir tą pačią dieną „persigalvoję“ nusipirko bilietus į Vokietiją. VSAT pareigūnai panaikino kazachų turėtas Šengeno vizas ir įpareigojo juos išvykti iš bendrijos erdvės.

D. Kedžiui Rusijos viza nebuvo išduota

Vilnius, spalio 27 d. (BNS) – Dėl dviejų žmonių nužudymo ieškomam Drašui Kedžiui metus galiojanti Rusijos viza nebuvo išduota, pranešė Rusijos ambasada Lietuvoje.

Pranešama, kad patikrinus dokumentus nustatyta, kad nei ambasados konsuliniam skyriuje, nei Generaliniame konsulate Klaipėdoje D. Kedžiui viza nebuvo išduota.

Apie šią vasarą tariamai išduotą daugkartinę komercinę vizą rašė dienraštis „Lietuvos rytas“.

D. Kedys viešai kaltino kelis asmenis, tarp jų ir spalio 5 d. nušautą Kauno teisėją Joną Furmanavičių, tvirkinus jo dukrą. Tą pačią dieną nužudyta ir D. Kedžio buvusios gyvenimo draugės sesuo, mergaitės teta Violeta Naruševičienė, kuri buvo kaltinama sąvadaimu.

Į teisėsaugą dėl dukters tvirkiniavimo D. Kedys kreipėsi praėjusių metų lapkritį, tačiau ikiteisminis tyrimas nebaigtas iki šiol.

Pasirašytas Nacionalinis susitarimas

Atkelta iš 1 psl.

Nacionaliniame susitarime taip pat numatomos valstybės finansų valdymui skirtos priemonės – žadama mažinti valstybės valdymo išlaidas, pripažįstamas būtinumas laikinai padidinti mokesčius, mažinti papildomai valstybės tarnautojų skaičių iki 10 proc., tačiau išipareigojama po susitarimo pasirašymo nemažinti pareigūnų algų bazinių dydžių, taikomų valstybės tarnautojams ir biudžetinio sektoriaus darbuotojams.

Vyriausybė taip pat pasižada įvykdyti viešųjų įstaigų pertvarką. Priimti sprendimus, draudžiančius viešųjų įstaigų biudžetinių finansavimą, išskyrus paslaugas žmonėms teikiančioms įstaigoms, sutvarkyti viešuosius pirkimus, įsteigti centralizuotą viešųjų pirkimų sistemą, padidinti viešųjų pirkimų skaidrumą.

Nacionaliniame susitarime numatoma laikinai sumažinti visas pensijas ir kitas socialines išmokas, vadovaujantis siekiu, kad šios išmokos būtų mokamos laiku. Taip pat žadama per 2010 m. parengti esmines „Sodros“, sveikatos apsaugos, švietimo pertvarkas.

Ekonomikos skatinimo srityje Vyriausybė pasižada sumažinti pelno mokesčių, imtis neatidėliotinių priemonių liberalizuoti teritorijų planavimo ir statybos reglamentavimą, ES lėšomis pradėti teikti lengvatines paskolas smulkiam ir vidutiniam verslui bei paremti sunkumus patiriančių įmonių darbuotojus finansuodama viešuosius darbus.

Vyriausybė taip pat išipareigoja imtis papildomų priemonių supaprastinti ES paramos skyrimo tvarką, siekiant kaip galima greičiau panaudoti šias lėšas Lietuvos ūkyje, pritraukti papildomas, lengvatinius tarptautinių finansinių įstaigų kreditinius išteklius bei privataus kapitalo lėšas valstybės rengiamiems viešųjų objektų statybos projektams.

Vyriausybė žada užtikrinti veiksmingą energetikos monopolijų kontrolę. Vyriausybė išipareigoja sudaryti palankias sąlygas atsinaujinančios energijos išteklių naudojimui tam, kad Lietuva būtų mažiau priklausoma nuo energijos importo iš užsienio ir geriau išnaudotų lietuviškos kilmės energijos išteklius.

Pasaulio naujienos

JAV žada visame pasaulyje ginti religinės laisvės principą

Vilnius, spalio 28 d. (Balsas.lt) – JAV vyriausybė pavišino kasmetinę savo ataskaitą apie religijos laisvės padėtį pasaulyje, skelbia „Laisvosios Europos radijas“.

Ataskaita rengiama remiantis JAV Tarptautiniu religinės laisvės aktu, kuris aiškiai įtvirtina, kad religinės laisvės skatinimas yra „pagrindinis JAV užsienio politikos tikslas“. Paskutiniojoje ataskaitoje kalbama apie laikotarpį nuo 2008 m. liepos 1 d. iki 2009 m. birželio 30 d.

Per ataskaitos pristatymą JAV valstybės sekretorė Hillary Clinton teigė, kad tai yra „pats išsamiausias religijos laisvės padėties visame pasaulyje tyrimas“.

„Šioje ataskaitoje tiriama, kaip 198 valstybės ar teritorijos saugo ar nesugeba apsaugoti religinės laisvės“, – teigė H. Clinton.

Kaip ir ankstesnėse ataskaitose, šiemet itin kritikuojami Uzbekistanas, Iranas, Kinija, Saudo Arabija, Mianmaras, Eritrėja, Šiaurės Korėja ir Sudanas. Visos šios valstybės negerbia religinės laisvės principo. JAV neatmeta galimybės, kad šioms valstybėms gali būti pritaikyti apribojimai.

H. Clinton teigė, kad laisvė „išpažinti, praktikuoti ir skleisti“ savo religiją yra įtvirtinta JT Visuotinėje žmogaus teisių deklaracijoje. Tai esą pabrėžia, kad religinė laisvė nėra vien tik JAV priimtina ir būtina vertybė.

„Religinė laisvė yra kertinis kiekvienos sveikos visuomenės akmuo, ji įgalina tikėjimu paremtą tarnystę, skatina pakantumą ir pagarbą tarp skirtingų bendruomenių ir, be to, ji leidžia valstybėms, kurios laikosi religinės laisvės principo, tapti

stabilesnėmis, saugesnėmis ir labiau klestinčiomis“, – kalbėjo JAV valstybės sekretorė.

Ji taip pat smarkiai kritikavo islamiškų valstybių siekius uždrausti religijos šmeižtą. Tai esą apribotų žodžio laisvę. Valstybės sekretorės teigimu, JAV nuolatos „sieks atremti apie žmones skleidžiamus neigiamus stereotipus, paremtus religinėmis pažiūromis“. Be to, JAV aktyviai kovos su diskriminacija ir persekiojimais.

H. Clinton teigė, kad laisvė „išpažinti, praktikuoti ir skleisti“ savo religiją yra įtvirtinta JT Visuotinėje žmogaus teisių deklaracijoje.

AFP/Scanpix nuotr.

Tačiau H. Clinton kategoriškai pasisakė prieš siūlymą uždrausti kalbas, kurios gali izeisti religinius jausmus. Jos teigimu, individo teisė praktikuoti savo religiją neturi riboti kito žmogaus teisės į laisvą žodį.

56 islamiškos valstybės smarkiai spaudžia JT Žmogaus teisių tarybą, kad ši uždraustų šmeižti religiją.

H. Clinton drąsina rūpesčių apimtą Pakistaną

Islamabadas, spalio 28 d. (AFP/BNS) – JAV valstybės sekretorė Hillary Clinton pradėjo derybas Pakistane, tuo metu viename žmonių pilname turguje šios šalies šiaurės vakariniame Pešavaro mieste detonavus sprogmenų prikraudam automobiliui žuvo mažiausiai 80 žmonių. H. Clinton Pakistanui žada naujas JAV investicijas, tačiau jai taip pat tenka gintis nuo šio svarbaus sąjungininko „kare su teroru“ kritikos dėl Washington politikos.

H. Clinton tapo aukščiausio rango JAV pareigūne, apsilankiusia Pakistane nuo tada, kai Jungtinių Valstijų vairą perėmė prezidentas Barack Obama, kuris kovą su šioje musulmoniškoje šalyje ir Afganistane ištvirtiniais talibų ir „al Qaeda“ sukilėliais laiko vienu iš svarbiausių uždavinių.

„Verčiame naują puslapį prognoze, kurioje kelerius pastaruosius metus daugiausia dėmesio buvo skiriama saugumui ir kovai su terorizmu“, – H. Clinton sakė su ja keliaujantiems žurnalistams. H. Clinton pabrėžė, kad Jungtinės Valstijos nori „stiprinti demokratiją“ ir Pakistano civilines įstaigas.

H. Clinton pripažino, jog tarp Islamabado ir Washington pasitaiko „nesusipratimų“ ir „nesusikalbė-

jimų“, tačiau pabrėžė, kad B. Obama administracija pasiryžusi vystyti ilgalaikius santykius su šia neramią šalimi.

„Devyni mėnesiai nėra labai ilgas laikotarpis pakeisti santykiams, kurie turi daug randų“, – sakė JAV diplomatijos vadovė. – Būtų teisinga sakyti, kad mes per devynis mėnesius išties pakėlėme bendravimo ir dalijimosi informacija lygį.“

Jungtinės Valstijos siekia stiprinti Pakistano civilinę vyriausybę, kurios ryšiai su įtakingais kariškiais yra gana trapūs. Washington jau anksčiau šiais metais nusprendė skirti šiai šaliai 7,5 mlrd. dolerių vertės nekarinę pagalbą.

Pagal šį planą ketinama mažinti islamistų sukilėlių įtaką Pakistane, statant mokyklas, apmokant policiją ir stiprinant demokratiją, tačiau jį kritikavo šios šalies politinė opozicija ir kariškiai, kurie šią programą laiko kišimusi į Pakistano suverenumą.

H. Clinton išreiškė susirūpinimą dėl šio pasipriešinimo ir pabrėžė, kad JAV vyriausybės patvirtintame plane Pakistanui nekeliami jokių sąlygų, tik žadama tolesnė pagalba. H. Clinton pabrėžė, jog „svarbu pripažinti, kokią aukštą kainą pakistaniečiai moka“ kare su islamistais kovotojais.

EUROPA

BERLYNAS

Vokietijos įstatymų leidėjai oficialiai perrinko Angela Merkel antrajai ketverių metų kadencijai kancelerio pareigose – kaip naujos centro dešiniųjų koalicijos vadovė. Po rugsėjo 27 d. įvykusių visuotinių rinkimų 55 metų A. Merkel galėjo atsikratyti ankstesniais koalicijos partneriais – centro kairiųjų socialdemokratais (SPD) – ir sudaryti naują koaliciją su verslui palankia Laisvųjų demokratų partija (FDP).

***

Vokietijos liuteronų Bažnyčia pirmą kartą per visą istoriją į savo vadovo pareigas išsirinko moterį – šalies protestantams nuo šiol vadovaus Margot Kaessmann. 51 metų vyskupė M. Kaessmann, kuri turi teologijos daktaro laipsnį, buvo išrinkta didžiule balsų persvara. M. Kaessmann, kuri turi keturis suaugusius vaikus, buvo išventinta 1985 m. ir dirbo įvairiose Bažnyčios pareigose. Ji laikoma politiškai aktyvia ir mokačia bendrauti su žiniasklaida.

LONDONAS

Į Didžiąją Britaniją atvykusią Indijos prezidentę Pratibhą Patil Vindzore iškilmingai pasitiko karalienė Elizabeth II. P. Patil tapo pirmąja Indijos moterimi, su valstybės vadovei derančiomis iškilėmis atlydėta į karalienės rūmus. Ji taip pat pirmoji Indijos valstybės vadovė, atvykusi į Britaniją per pastaruosius beveik 20 metų.

RUSIJA

MASKVA

Rusijos Dūmoje įvyko apskritojo stalo diskusija, kurios tema – „Baltijos šalyse gyvenančių rusų teisių ir laisvių apsauga. Kononov byla kaip politinis teisinis precedentas“. Diskusija įvyko Kononov teismo bylos apeliacinio nagrinėjimo Europos teisme išvakarėse. Temą išplėtojo Rusijos Dūmos vicepirmininkas Vladimir Žirinovski, kuris pareiškė, kad Latvijoje egzistuojantis „nepiliečių“ institutas yra absurdiškas. V. Žirinovski

manymu, galima labai lengvai išspręsti nepiliečių problemą. Reikia tiesiog atskirti teritorijas, kuriose gyvena rusakalbiai, ir prijungti jas prie Rusijos.

***

Maskvoje užregistruotas pirmas mirties nuo A/H1N1 gripo atvejis, agentūrai pranešė Rusijos sveikatos ministerijos atstovė Veronika Skvortcova. Ji pridūrė, jog susirgusi 53 metų moteris keturias paras gydėsi pati savo namuose. Anksčiau Rusijos pareigūnai pranešė, kad patvirtintos dviejų asmenų mirtys nuo naujojo gripo Čitoje.

***

„Interpolitex-2009“ parodoje buvo pristatytas rusiškas robotas, sugebantis vienu metu šaudyti trijų rūšių ginklais, praneša „RIA Novosti“. Robotas gali pulti pėstininkus, įtvirtintus įrengimus ir net prieš tankus. „Judantis robotas ‘MRK-27-BT’ skirtas panaudoti kariniuose veiksmuose, kai kareivio gyvybei gresia pavojus. Mūšio metu robotas gali pakeisti žmogų“, – sakė robotą sukūrusios įmonės atstovas.

AZIJA

TBILISIS

JAV neturi planų įkurti priešraketinės gynybos (PRG) dalių Gruzijoje, pareiškė Jungtinių Valstijų ambasadorius Tbilisyje John Bass televizijos „Rustavi-2“ laidoje. Drauge jis pažymėjo, kad JAV bendradarbiauja su Gruzija saugumo srityje. Jis pabrėžė, kad JAV niekada nepripažins Abchazijos ir Pietų Osetijos nepriklausomybės.

JAV

ČIKAGA

JAV teisingumo ministerija pranešė apie dviejų vyrų suėmimą. Jie įtariami rengę teroro išpuolį prieš danų laikraštį „Jyllands-Posten“, kuris 2005 metais išspausdino 12 pranašo Mohammed karikatūrų. 49-erių JAV pilietis ir 48-erių kilęs iš Pakistano kanadietis buvo suimti Čikagoje spalio 3 ir 18 d. Jiems pareikšti kaltinimai sąmokslu surengti teroro išpuolį ne Jungtinių Valstijų teritorijoje, jie taip pat kaltinami materialine pagalba teroristinėms organizacijoms. Atlikus kratą, policija aptiko Kopenhagoje esančio pastato ir „Jyllands-Posten“ redakcijos patalpų vaizdo įrašą.

ATLANTIC

1-800-775-SEND

Express Corp.

www.atlanticexpresscorp.com

Ocean Freight

Krovinių gabenimas laivu į visas pasaulio šalis.

Auto Export

Automobilių pirkimas bei siuntimas į visas pasaulio šalis.

Small Packages

Smulkių siuntinių siuntimas bei pristatymas į namus Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje

Air Freight

Krovinių gabenimas lėktuvu į visas pasaulio šalis.

Trucking

Krovinių pervežimas visoje Amerikoje.

8801 78th Ave Bridgeview, IL 60455 Tel. 1 708-599-9680
 Fax. 1 708-599-9682 Tel. 1 800-775-7363

Šeiminkės patarimai

Paruošė Nijolė Nausėdienė

El.paštas: nausediene@aol.com

MOLIŪGINIŲ ŠEIMOS DARŽOVĖS

Šios daržovės užima ypatingą vietą – jų sudėtyje yra labai daug vitaminų: daugiausia karotino, taip pat kalio, fosforo, magnio, geležies, organinių rūgščių. Be to, jose mažai ląstelių, todėl jos be galo naudingos sergant įvairiomis virškinamojo trakto ligomis. Ir valgyti šių daržovių galima tiek, kiek telpa. Moliūgai turi šlapimą varančių savybių, tad juos būtina turi vartoti širdies ir inkstų ligomis sergantys ligoniai, (net tuomet, kai pabrinkimų esama), taip pat sergantys ateroskleroze (moliūgų pektinai padeda šalinti iš organizmo cholesterolį), diabetu. Liaudies medicinoje žinomos kirmėlės varančios moliūgų sėklų savybes, o japonų dietologas Z. Azava šias sėklas įrašė pirmąsias į savo naudingų maisto produktų lentelę. Azava pabrėžė, kad ypač vertingos apvalių moliūgų sėklos, o ne tų, kurie savo forma primena melionus. Ir iš tiesų, visose knygos apie vaistinguosius augalus piešiniuose pavaizduoti būtent apvalūs moliūgai.

Visų geriausi – vidutinio dydžio moliūgai. Moliūgų patiekalai ne tik maistingi, bet ir sotūs, malonaus skonio: skaniausi žali jauni sutarkuoti moliūgai, sumaišyti su pjaustytais saldžiarūgščiais obuoliais. Paskaninti galima mirkytomis razinomis, džiovintais abrikosais, citrinos sultimis, grietine, medumi, riešutais, susmulkinta citrinos žievele. Anot senovės Rytų kraštų kulinarių, moliūgų nereikėtų valgyti be uždaro.

Žalio moliūgo salotos

Reikės: stiklinės stambia trintuve sutarkuoto moliūgo,

2 smulkiai supjaustyty svogūnų,
2 virtų sukapotų kiaušinių.

Uždarui: grietinės arba rūgpienio, augalinio aliejaus, žalumynų, česnako.

Nuo seno populiarūs sorų kruopų ir moliūgų košė. Ji gerina žarnyno veiklą, skatina šlapimo išsiskyrimą. Bendrai, iš moliūgų galima pagaminti įvairių patiekalų. Pietų Amerikoje, Meksikoje, Čilėje moliūgai naudojami labai plačiai. Pvz., Čilėje prie mėsos patiekama ne bulvių košė, o moliūgų košė, sumaišyta su špinatais, česnakais, sviestu. Gatvėse aliejuje verdami moliūgų paplotėliai, kurie yra labai populiarūs. Taip pat iš moliūgų galima pagaminti pudingų, paplotėlių, blynėlių, plovų, tyrių, bet čia neapvaisime be miltų, manų kruopų, kiaušinių, riebalų.

Paprasciau ir naudingiau kepti moliūgą orkaitėje: supjaustykite piršto storumo gabalėliais, aptepkite grietine, apibarstykite tarkuotu sūriu, džiovintais (geriau ruginės duonos). Jei ant kiekvieno moliūgo gabalėlio prieš kepdami uždėsite po 2–3 gabalėlius obuolio griežinėlių, patiekalas bus skanesnis ir gražesnis.

Moliūgo pudingas

Moliūgą supjaustykite vidutinio dydžio gabalėliais, pavirkite piene (vandenyje), pertrinkite per sietelį.

Sumaišykite su 6 arbatiniais šaukšteliais džiovintų, įpilkite truputį aliejaus. Atšaldykite. Įmaišykite 3–5 trynius ir šiek tiek išplaktų baltymų. Visą šią masę supilkite į aliejumi išteptą ir džiovintais pabarstytą formą, viršų aptepte kiaušiniu ir kepkite orkaitėje, kol paskrus. Patiekite į stalą su padažu – su saldžiu, citrinų ar daržovių su žalumynais, pagal skonį. Drauge su moliūgu galima virti rūgščius obuolius. Visai neprasita patiekalas! Vidutinei šeimai pakaks ir pusės recepte nurodyto kiekio.

Moliūgų plovos

Moliūgą supjaustykite kubeliais, įberkite virtų ryžių, mirkytų razinų ir įdėkite medaus. Orkaitėje kepti 10–15 minučių. Plovą galima kepti ir molinėse puodynėse. Taip pagamintą moliūgų patiekalą mėgo senovėje.

ARBŪZAI, MELIONAI

Arbūzai, melionai – moliūginių šeimos daržovės, vartojamos daugiau kaip vaisiai. Organizmas arbūzus virškina kaip vaisius. Tiesa, Vakarų Europos ir Šiaurės Amerikos dietologai arbūzus mini labai retai (jų tėvynė – dykumos ir Afrikos pusdykumės), bet apie įvairiausių melionus rašo labai dažnai. (Arabų kalboje žodis „arbūzas“ reiškia „indiškas moliūgas“).

Senų laikų amerikiečių daktaras H. Selton rašo: „Alergija moliūgui, arbūzui – vaizduotės padarinys. Su juo susidoroja silpniausia ir net nesveika virškinimo sistema.“

Vien moliūgai, kaip arbūzai, žarnyne būna labai trumpai (tuo jie panašūs į vaisius) – ne daugiau kaip keletą minučių. Susimaišę su maistu, kuriam suvirškinti būtini seilės ar skrandžio fermentai, „įstringa“. Jiems rūgstant, skrandyje susidaro daug dujų. Tuo galima įsitikinti gerai išsižiūrėjus į perpjauto meliono ar arbūzo minkštumą. Palaikius trumpai šiltoje ar saulėje vietoje, net plika akimi matyti, kad šios daržovės ne tokios kaip visos kitos. Todėl arbūzus

ir melionus būtina valgyti vienus.

Kaukazo rajonuose arbūzai ir melionai dažnai valgomi su duona, o vidutinio klimato zonoje – desertui. Žinoma, iš rūgstančių skrandyje arbūzų jokios naudos nebus. O juk šios daržovės turi labai vertingų gydomųjų savybių, – jos liaudies medicinai buvo žinomos dar senovėje. Todėl labai svarbu, kada ir kaip jas valgyti.

Arbūzai gerai valo šlapimą, jų sultys padeda iš organizmo pašalinti skysčius, be to, šios daržovės turi daug lengvai įsisavinamų angliavandenių (iki 13 proc.). Jų minkštumo ląsteliena aktyvina žarnyno veiklą, padeda pašalinti cholesterolį. Dietologų nuomone, per dieną galima suvalgyti 2–3 sv. arbūzų, pavyzdžiui, sergant inkstų ligomis (žinoma, tik ne tada, kai inkstai visiškai nešalina skysčių). Daktarai teigia, kad sergant inkstų akmenlige, „nuo tam tikrų medžiagų, kurių turi arbūzai, padidėja šlapimo šarmingumas, netirpios druskos ima tirpti ir kartu su šlapimu pašalinamos“. Sergant skleroze, podagra, artritais, cukriniu diabetu, geriausias maistas – arbūzai.

Mokslininkai paaiškina, kuo jie ypač naudingi žmonėms, sergantiems mažakraujyste, ateroskleroze: folinė rūgštis (o jos arbūzuose daug) dalyvauja kraujo ląstelių susidarymo procesuose, padeda susidaryti cholinui – lipotropinei medžiagai, kuri stabdo sklerozės, auglių vystymąsi. Arbūzai šarmina organizmą, neutralizuoja rūgštis, susidariusias vykstant medžiagų apykaitai. Senose knygos, parašytose sanskritu, sakoma, kad „arbūzai labai gerai gydo odos įtrūkimus“. Yra išlikusi legenda, kurioje pasakojama apie tai, kaip kadaise vienas centrinės Indijos valdovas ilgai kosėjo krauju. Kai visai išseko, valgė tik saldžius patiekalus. Jį išgydė arbūzų uogienė su medumi.

Šviežios ir džiovintos arbūzų žievės nuoviru gydomi kolitai, baltojo žievės sluoksnio sultys padeda šalinti iš organizmo šlapimą. Labai sveika gerti arbūzų žievės ir obuolių sulčių mišinį. Taigi, arbūzų galima suvartoti visą, taip pat ir jo žievę. Tiesa, žievės sulčių vienu kartu patartina išgerti ne daugiau kaip pusę stiklinės. O tai, kad valgomos ir arbūzų sėklos, tikriausia priminti nereikia.

Melionas

Jis, lyginant su arbūzu, turi daug sausokos ląstelių, todėl jį reikia geriau sukramtyti. Nepatartina valgyti šalto meliono, ypač ligoniams (pablogėja virškinimas). Be tų savybių, kurias turi arbūzai, melionas dar turi vieną – ramina nervus. Ir vis dėlto nereikėtų valgyti jo per daug (gali paleisti vidurius). Meliono sėklos padeda šalinti šlapimą. Melionas turi labai įdomią savybę: mėsa greičiau suminkštės, jei į puodą, kuriame ji verda, įmesite gabalą meliono žievės.

Melionienė

Iš šios receptūros sudėties išvirsime 5 stiklainius (stiklinės dydžio). Verdama 45 minutes.

Šiai melionienei reikės:

6 sv gerai sunokusių melionų,
2 citrinų,
2 sv cukraus.

Melionus rinkitės gerai sunokusius ir nesutizusius. Perpjaukite juos pusiau, išimkite sėklas ir skaidulas apie jas. Griežinius atsargiai nulupkite ir supjaustykite nedideliais ketvirtainiais. Citrinoms skutekliu nurežkite ploną geltonąją žievę (baltojo

požievio nelieskite) ir supjaustykite ją šiaudeliais.

Cukraus imkite tris ketvirtadalius meliono svorio. Suberkite dubenin uogienėms virti. Užpilkite po 1 stiklinę vandens kiekvienam svarui cukraus (pvz., jei dėjote visus du svarus, tai vandens – 2 stiklinės). Gerai išmaišykite ir užkaiskite. Nuolat maišant kaitinkite ant labai lėtos ugnies, kol cukrus ištirps. Cukrui ištirpus padidinkite ugnį ir kiek pavirinkite tolydžiu maišant, paskui vėl sumažinkite ir palikite pamažu virti, kol viralo paviršius nusės maži švytintys „perliukai“ – oro burbuliukai.

Taip į paruoštą cukraus viralo sudėkite melionus bei citrinų žieveles, išmaišykite ir užvirinkite. Viralui užvirus vėl sumažinti ugnį, kad pamažu tolygiai virtų.

Kai melionai taps bemaž perregimi, patikrinkite, ar melionienė išvirusi. Jei keletą lašų viralo užlašinus ant šaltos lėkštutės jie pūps, niekur nerieda ir tuoj pat stingsta, vadinasi, virti ilgiau nebereikia. Išgriebkite citrinų žieveles, supilstykite į švarius stiklainius ir uždarykite.

Papaja

Ši daržovė taip pat priskiriama prie vaisių. Ji taip pat turi arbūzinių šeimos daržovių savybių. Papajos auga atogrąžiniuose šiltuose kraštuose ant medžių. Marco Polo sakė, kad papajos vaisiai kareivius išgydė nuo skorbuto. Vasco da Gama pavadino papają „auksiniais gyvenimo medžiais“ – ir ne be reikalo.

Kaip galima pastebėti, žmonės dar nelabai kreipia dėmesį į papajas. Visi mes daugiau įpratę prie mums pažįstamų vaisių. Aš su papaja susipažinau gyvendama Brazilijoje. Ten visados ji pateikiama pusryčiams. Pradžioje ji man buvo kiek neįprasto, kartoko skonio. Po kiek laiko taip prie jos įpratau, kad visados jos norėjosi. Brazilai sako, kad labai svarbu pusryčiams suvalgyti šviežios papajos.

Papajos vaisius yra maistingas vaisius, veiksmingai apsaugojantis organizmą nuo įvairių ligų. Papajos vaisiuje yra susikaupę daug vertingų medžiagų: jis turtingas antioksidais, jame daug karotino vitamino A formoje. Papajos dėl karotino kiekio priskiriamos prie populiariausių vaisių. Todėl jos yra oranžinės spalvos.

Šviežios papajos turi daug vitamino C. Pusę vaisiaus suvalgę gausime vienos dienos vitamino C kiekį suaugusiam žmogui. Papajose yra nedidelis kiekis vitamino B: thiamino, riboflavino ir niacino. Taip pat yra folinės ir pantotėninės rūgšties. Papajose rasime ir reto vitamino G. Iš mineralų turi potasijaus, magnio, kalcijaus ir vandens. Šio vaisiaus sudėtyje yra flavanoidų ir antioksidantinių medžiagų. Dėl šių savybių papajos labai naudingos virškinimo trakto sistemai.

Dėl aksiodantinių, ypač dėl vitamino A ir C, papajos padeda žmonėms, sergantiems širdies kraujagyslių ligomis, lėtina senėjimo procesus ir gydo vėžio ligas, ypač išeinamos žarnos vėžį. Vitaminas A padeda išvengti apakimo ir pagerina regėjimą, sveiką daro veido odą. Tai veiksminga priemonė gydant sausą odą, spuogus ir aknį. Papajas ypač patariama valgyti ligoniams sergant kepenų ligomis. Tai pati veiksmingiausia priemonė kepenų išvalymui. Sveika valgyti diabetu sergantiems.

Naudotasi įvairiais sveikatos šaltiniais.

LIETUVOS KARIO ATSIMINIMAI

Leonas Čerškus

Nr. 111

Pradžioje tie „laimingieji“ kartu su latviais, estais bei vokiečių tautybės kariais buvo internuoti ir laikomi specialioje stovykloje Gotlando saloje, Lingen miestelyje. Jie jau džiaugėsi, kad laiku ištrūko iš rudai-raudono košmaro, galvodami apie būsimą gyvenimą „laisvajame pasaulyje“. Bet rusų komunistai, nugalėję vokiečių fašistus (raudoni – rudus), pareikalavo Švedijos Karalystės gražinti jiems visus karius – okupuotų Baltijos valstybių piliečius. Nepaisydami nei protestų, nei bado streiko, kuris keturiems latviams baigėsi mirtimi, „neutralūs“ švedai paklusniai įvykdė Stalino įsakymą. Beveik visi baltiečiai, kaip „kariniai nusikaltėliai“, buvo atiduoti rusams ir po tardymų bei „teismų“ „laimingai“ pasiekė Šiaurę (jeigu nebuvo nukankinti ar sušaudyti, kaip mūsų majoras Pranas Ambraziūnas). Apie 30 karių mirtį pasirinko dar Švedijoje, nusižudydami. Kaip žinoma, vienintelė Švedija buvo pripažinusi ir Lietuvos, Latvijos bei Estijos prijungimą į Sovietų Sąjungos sudėtį.

Vardan tiesos reikėtų paminėti, kad ne visi švedai tada prarado savigarbą. Internuotųjų stovyklos komendantas – Švedijos Karalystės karininkas (nei laipsnio, nei vardo, nei pavardės, deja, nežinau) didelę savo valstybės gėdą nutarė nuplauti nosavų krauju. Jis nusišovė.

Dar nežinodami to, mes išvengėme žiauraus pabėgusiųjų likimo, bet priešakyje mūsų laukė kiti išbandymai.

* * *

Tad visi užmigome su mažesniu nerimu ir didesne viltimi. Užmigau ir aš. Mano kojų skausmai šiek tiek aprimo, nors ir keletą kartų naktį prabudau nuo ūmaus perštėjimo.

Išaušo gegužės 14-oji (taigi 13-oji mums praėjo laimingai!). Pabudau apie 6 valandą. Vyrai dar miegojo, bet man kojų skausmas nedavė ramybės. Atsikėliau. Laivo vaistinėlėje, kuri buvo čia pat, radau kažkokio tepalo nuo nudegimo ir binto. Išsitemęs tuo tepalu ir apsitvarstęs žaizdas pasijutau daug geriau, bet miegoti jau nėjau. Nutariau, kad jau vis vien neužmigsiu, tai verčiau virtuvėje paruošiu pusryčius. Iš kiaušinių miltelių iškepiu omletą – kiaušiniene bei išviriau kavos. Vyrai, išgirdę mano barškinius puodais bei užuodę viliojančius kvapus, pradėjo viens po kito keltis. „Mūsų“ laivas plūduriavo apie 100 metrų nuo kranto, tai rusų kareiviai, kurie saugojo mūsų ramybę denyje, ten ir miegojo pasikeisdami, tik iš kubriko sandėlio buvo pasiėmę du čiuzinius bei antklodes. Jie ten, vargšiai, per naktį gerokai sušalo. Todėl tik pajutę (turbūt labiau nosimis, negu ausimis), kad mes jau atsikėlėme, vieną iš saviškių pasiuntė į „kajutę“.

– Gal pas jus atsirastų rūkalų? – nusileidęs, nedrąsiai paklausė sargybinis. Gavęs tabako, labiau įsidrąsino: – Tai gal ir mus pavaišinsite, jei turėsite atliekamas kavos?

Žinoma, aš ir pats jiems būčiau pasiūlęs „lauknešėlių“, nes maisto atsargų „Hamburge“ ir mūsų krepšiuose buvo daugiau negu pakankamai. Šie sargybiniai, buvę fronte, kaip ir ankstesni kareiviai, mūsų atžvilgiu buvo labai korektiški ir mandagūs.

Jie mums neįsakinėjo ir nieko nereikalavo. Mes visi labai stebėjomės tokiu jų visai „nebolševikiniu“ elgesiu.

Tarp jų buvo vienas vyresnio amžiaus – medaliuotas viršila. Kiti jį aiškiai gerbė ir buvo daug jaunesni, bet taip pat buvo neblogi „metalistai“, t. y. ant savo vasarinių palaidinių turėjo prisikabinę daug įvairių medalių. Iš to mes supratome, kad fronto apkasuose jie buvo matę šilto ir šalto, todėl ir žmoniškai elgėsi su mumis, na ir tarpusavyje draugiškai sugyveno. Jų niekaip nebuvo galima lyginti su tais, kurie mus „priėmė“ į lagerius ir varydavo kolonose. Pastarieji – tai sužvėrėję sadistai ir žmogžudžiai, trumpiau, enkavedistai.

Jau artinosi 8 valanda ryto, kai krante atsirado gruzinas ir įsakė vilkiką priplukdyti prie naujojo pirsio. Po pusryčių jau buvo užkurtas katilas ir „pakelti garai“, tai beliko tik (suprantama, Dūdai „įsakius“) pakelti inkarą, įjungti mašiną, ir mūsų laivas nesunkiai „prisišvartavo“ prie liepto. Nuo kranto į mūsų laivą greit sugužėjo apie 30 triukšmingų rusų kareivių, kurie buvo iš tos pačios gruzino kapitono kuopos. „Pasikrovę“ pasukome link uosto vartų tvirtovių. Ten ruseliai „švarino“ visus sandėlius ir kitas patalpas. Į laivą jie krovė visą „trofėjinį“ turtą, įskaitant ir ginklus bei amuniciją.

Vilkikas „Hamburg“ buvo pritaikytas ne kroviniams vežioti, bet tempti, tad viską teko krauti ant denio. Krovė kareiviai, o mūsų įgulos pareiga buvo tik nurodinėti vietas. Reikėjo žiūrėti, kad apkrova būtų vienodai pasiskirsčiusi į abi laivo puses, kad neapsiverstume. Stebėjome taip pat „vaterliniją“, ir kai iki jos likdavo ne daugiau poros colių, Dūda duodavo „įsakymą“ daugiau nekrauti. Tada, palikę krovėjus tvirtovėje, mes su keletos karių sargyba ir karininku plaukėme atgal į krantą, kuriame mūsų jau laukė kiti kareiviai. Jie iš laivo tą visą mantą krovė tiesiai į sunkvežimius. Kur ji vėliau pateko ir ant kieno stalų atsidūrė geras vokiškas maistas, aš nežinau, bet, pažindamas bolševikus, spėju, kad eiliniai kareiviai jo net neuostė.

Taip teko plaukioti visą dieną (su pietų pertrauka), kol išgabėnomė visą turtą iš abiejų vartų pusių. Mes „jūrininkai“ gan darniai vykdėme visus „locmano“ Dūdodos nurodymus. Man, kaip „vertėjui“, buvo mažiausia darbo. Tad nieko neveikdamas, sėdėjau denyje ir su lūpine armonikėle (irgi „trofėjine“) linksminau „ekipažo“ narius ir rusų kareivius. Ruseliams tai patiko. Jie gyrė mano sugebėjimus ir vis prašinėjo dar pagriežti. Tad, kol laivas plaukė iš vieno galo į kitą, aš grojau „pageidavimų koncertą“.

Prie manęs visą tą laiką buvo prisiplakęs jaunas, šviesių plaukų, rusų kareivis, kuris pradžioje mane atidžiai stebėjo, o vėliau pradėjo kalbinti. Sėdėdamas šalia, bet stengdamasis neatkreipti kitų kareivių dėmesio, jis pusbalsiu prabilo:

– Aš įsitikinęs, kad tu ne tikras vokietis...

– Nesąmonė! – bandžiau priešintis, bet jis nekreipė dėmesio ir tęsė toliau: – Aš manau, kad tu – latvis. Tau geriau būtų iš čia grįžti į namus.

Bus daugiau.

Dantų gydytojai

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA

9525 S.79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS

Lietuviams sutarkys dantis už prieinamą kainą.
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
55 E. Washington, Suite 2401,
Chicago, IL
Tel. 708-422-8260.

Širdies ir kraujagyslių ligos

VIDAS J. NEMICKAS, MD
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS

7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

Skelbimų skyriaus
tel. 1-773-585-9500

Stuburo ir skausmo ligos

JONAS V. PRUNSKIS, MD
TERRI DALLAS-PRUNSKIS, MD
ANDREW J. YU, MD

ir partneriai

Illinois Pain Institute

Nugaros, sprando, galvos, sąnarių, sužeidimų darbovietėje bei kitų vietų skausmo diagnozės ir gydymo specialistai.

Elgin: 847-289-8822

McHenry: 815-363-9595

Elk Grove: 847-718-1212

Barrington: 847-852-2000

www.illinoispain.com

Akių ligos

ARAS ŽLIOBA, MD
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue

Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

Vidaus ligos

EDMUNDAS VIŽINAS, MD, S.C.

VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS

Kalbame lietuviškai

6918 W. Archer Ave. St. 5 ir 6

Chicago, IL 60638

Tel. 773-229-9965

Valandos pagal susitarimą

Kaip Izraelis buvo nuginkluotas

Atkelta iš 3 psl.

Teherano reakcija buvo teigiama. Jau ilgą laiką sakėme apie Obama, kad matome pasikeitimus, bet, deja, nebuvo jokių rezultatų, o dabar, galima sakyti, yra pagerėjimas.

Priimta rezoliucija dėl Vidurinių Rytų be atominių ginklų taip pat reikalauja, kad Izraelis pasirašytų 1970 metų Nuclear Nonproliferation Treaty (atominių ginklų neplitimo) sutartį ir įsileistų tarptautinius žinovus apžiūrėti visą Izraelio atominę pramonę. Dvi panašios, bet nepriverstinės rezoliucijos buvo patvirtintos Tarptautinės atominės energijos Vienoje.

Tuo laiku JAV priešinosi tokiai rezoliucijai, nes ji buvo daugiausiai taikoma Izraeliui, bet nebalsavo už visų Vidurinių Rytų nusiginklavimą. Nuo tada Obama administracijos santykiai su Izraelio valdžia pradėjo atšalti. JAV administracija apkaltino Tel Avivą per dideliu jėgos naudojimu Gazos mieste, kur žuvo daug vaikų. Netanyahu taip pat išprovokavo JAV administracijos nepasitenkinimą, kai jis atsitiktinai buvo išgirstas per įjungtą mikrofoną sakant: „Obama yra blogesnis už Chamberlain. Chamberlain politika yra smerkiama dėl A. Hitlerio iškilimo ir Antrojo pasaulinio karo.“ Toks komentaras sekė po prezidento susitikimo su Mahmoud Ahmadinejad Ženevoje.

Tačiau priežastis, kuri vertė JAV administraciją nebalsuoti, yra strateginė. Vakarų diplomatai labai spaudžia Iraną sekti anksčiau duotais pažadais siųsti pagaminatą medžiagą į kitus kraštus pramonės ir energijos gamybai paruošti. Iranas sako, jog jis to nedarys, kol nebus platesnio tarptautinio nusiginklavimo susitarimo.

Iraniečiai turi gerą argumentą, – sakė vienas aukštas administracijos valdininkas. JAV negali visados taikyti dvigubų reikalavimų, kai Izraelis visada gali daryti, ką nori, o Iranas visada turi laikytis visų reikalavimų.

Prezidentas Obama atominį nusiginklavimą laiko savo užsienio politikos vienu iš pagrindinių tikslų, tai yra svarbu jo, o taip pat ir JAV autoritetui. Kaip mes galime sakyti Teheranui, kad jums bus geriau neturėti atominių ginklų, jeigu mes to nereikalavime iš savo Izraelio draugų? Taip pat JAV administracija turi žinių, kad Izraelis baigia paruošti Irano puolimo atominį centrą.

Neseniai JAV Gynybos sekretorius Robert Gates Paryžiuje susitiko su Izraelio Krašto apsaugos ministru Ehud Barak ir išpėjo nepulti. Po to „Jerusalem Post“ rašė, kad Gates pasakė, jog JAV tam trukdytų. Vienas Pentagon vadų taip pat teigė, kad Jungtinių Tautų balsavimas yra rimtas išspėjimas ir, jei Izraelis pradės karą su Iranu, Amerika jį nerems.

Lietuviai bando atstatyti praeitį menančius pastatus Karaliaučiaus krašte

ALGIS VAŠKEVIČIUS
Specialiai „Draugui“
iš Karaliaučiaus krašto

Karaliaučiaus krašte iki šiol yra išlikę daug tolimą praeitį menančių paminklų – pilių ir piliaviečių, senovinių pastatų, bažnyčių. Kai kurie iš jų yra atstatyti, daugelio yra išlikę tik griuvėsiai, menantys Mažosios Lietuvos ar dar senesnius laikus. Lietuviai džiaugiasi, kad jau prieš tris dešimtmečius buvo atstatyta Tolminkiemio (dabar – Čistyje Prūdy) bažnyčia, kur daug metų kunigavo lietuvių literatūros klasikas Kristijonas Donelaitis, kad Stalupėnų, Darkiemio, Įsruties miestuose atstatytos ir veikia kelios buvusios vokiečių bažnyčios.

Itin svarbus ir įdomus objektas yra Įsrutyje (dabar – Černiachovsko miestas). Tai senoji Instenburgo pilis, menanti dar viduramžius ir iki šiol stebinanti savo dydžiu, nors apie buvusią pilį dabar liudija tik jos griuvėsiai. Jau nemažai metų šią senovinę pilį bandoma konservuoti, dalyje patalpų yra įrengtas muziejus, čia vyksta įvairūs renginiai, bet dar daugybė darbų laukia ateityje.

Instenburgo pilis baigta statyti 1336 metais Teutonų ordino magistro Dietrich von Altenburg įsakymu. Ji atsirado toje vietoje, kur dar anksčiau buvo nadruvių genčių Unsatripio medinė pilis. Medinė tvirtovė 1380 metais buvo perstatyta į mūrinę ir tapo kryžiuočių ordino atspirties tašku kovose su Lietuva. Traukdamiesi atgal būtent šioje pilyje kryžiuočiai palikdavo savo sužeistuosius, iš čia planuodavo naujus žygius.

Iš šiaurės vakarų pilis turėjo du bokštus, šiauriniame kampe stovėjo aštuonkampis bokštas. Dabar iš šio bokšto nieko nebelikę – jis galutinai nugriautas po Antrojo pasaulinio karo. Toje vietoje, kur kažkada stovėjo išpūdingas gynybinis bokštas, dabar yra nemaža duobė, kurios gilumoje dar galima matyti prieš kelis šimtus metų suklotus laukų akmenis. Būtent šį bokštą ir norima atstatyti. Projektavimo darbai jau pradėti.

Bokšto atstatymo ėmėsi Mari-

V. Naumavičienė sužavėjo pilies didybė.

jampolėje gyvenanti architektė Vida Naumavičienė. Nemažai įdomių pastatų įvairiuose miestuose suprojektavusi architektė šiuo metu rengia ir Marijampolėje esančio marijonų vienuolyno rekonstrukcijos projektą – jau netrukus vienuolyne bus įkurtas modernus muziejus. Parengiamuosius pilies bokšto atstatymo darbus remia Europos Sąjungos paramos fondai.

„Ši pilis – itin įdomus objektas iš labai tolimos praeities. Jis gali tapti labai svarbiu turistų traukos centru, nors ir dabar čia jau atvyksta nemažai turistų. Mes turime senojo bokšto, kurio aukštis siekė 15 metrų nuotrauką, taip pat brėžinius. Manau, kad bokštą yra realu atstatyti ir jis labai papuoštų visą pilies teritoriją“, – sakė V. Naumavičienė, neseniai pirmą kartą apsilankiusi Įsrutyje ir apžiūrėjusi išpūdingos pilies griuvėsius.

Ši pilis 1457 metais buvo sugriauta, o po 1525 metų vėl atnaujinta. Bėgant šimtmečiams, ji ne kartą de-

gė, tačiau nuolat buvo atstatoma. 1881-aisiais ji paversta kareivinėmis, čia buvo ir kalėjimas. Iki Antrojo pasaulinio karo pabaigos pilies citadelėje veikė kraštotyros muziejus, 1945 metais ji vėl buvo sudeginta, pokaryje čia veikė pieninė, mašinų remonto įmonė. Dabar dalyje išlikusių pastatų įsikūrusi dailės galerija, muziejus, pamažu vyksta šio unikalaus objekto atstatymo darbai.

V. Naumavičienė ėmėsi ir dar vieno labai įdomaus ir svarbaus objekto Karaliaučiaus krašte atstatymo darbų. Tolminkiemyje, šalia K. Donelaičio bažnyčios, poeto ir kunigo asmeninėmis lėšomis 1764 metais buvo pastatyti pastorių našlių namai. K. Donelaitis, kuris buvo labai uolus dorovės sergėtojas, rūpinosi, kad po pastoriaus mirties jo našlei nereikėtų gyventi viename name su naujuoju pastoriumi, todėl ir buvo pradėti statyti šie namai, kuriuose galėjo priglauti ir daugiau pastorių našlių iš aplinkinių vietovių. Antrojo pasaulinio karo metais Našlių namai buvo

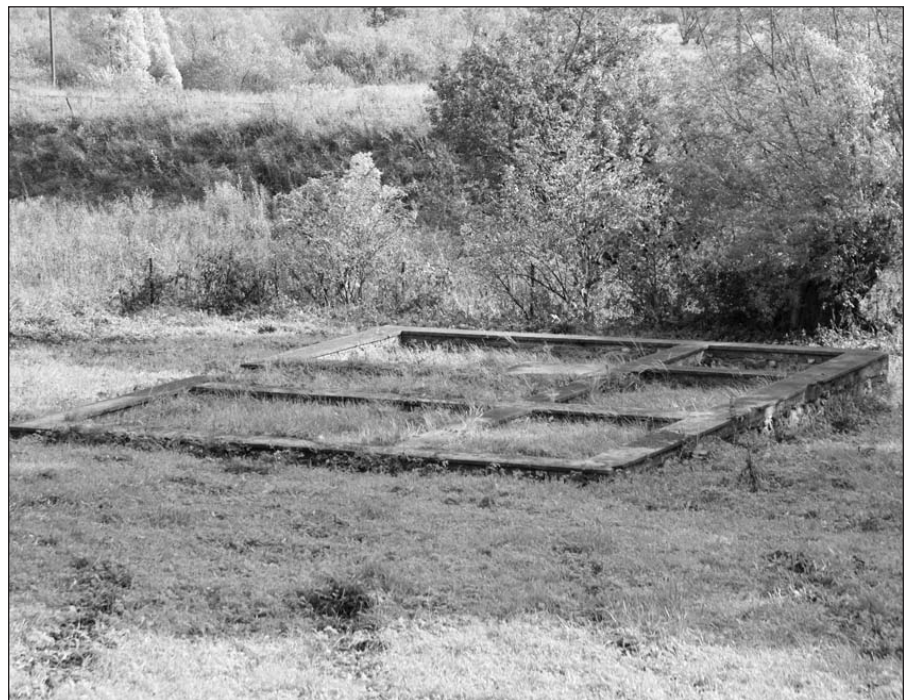
sugriauti. Jų pamatų liekanos atkastos 1988-aisiais, o 1997 metais jos buvo užkonservuotos ir apsaugotos betono plokšte.

Jau parengtas buvusių Našlių namų rekonstrukcijos techninis projektas. V. Naumavičienė įsitikinusi, kad ateityje šiame pastate galėtų vykti įvairios konferencijos, seminarai, čia būtų galima įrengti nakvynės namus, taip pat rengti parodas. Toks pastatas taptų traukos centru turistams, kurių pastaraisiais metais į Tolminkiemį atvažiuoja vis mažiau.

Šių namų atstatymui pritaria ir Lietuvos valdžios įstaigos. Žinoma, dėl dabar esančio sunkmečio tikėtis, kad Lietuva suras kažkiek pinigų atstatymo darbams, neverta tikėtis, bet ateityje, kai bus gauta nemažai lėšų iš Europos Sąjungos fondų, kai finansinė padėtis pagerės, gal ir galima tikėtis, jog nedidelė dalis pinigų bus surasta ir šis labai svarbus Lietuvai pastatas, menantis mūsų literatūros klasiką, bus atstatytas.

Instenburgo pilis mena XIV amžių.

Našlių namų Tolminkiemyje vietoje – tik pamatai.

Algio Vaškevičiaus nuotraukos

AIRIJA

Pirmasis lietuvių sąskrydis

Spalio 10-11 d. Ballinrobe (Mėjo grafystė) vyko pirmasis Airijos lietuvių sąskrydis. „Šiuo sąskrydžiu parodome, kad būdami toliau nuo Lietuvos, siekiame išlaikyti tvirtą ryšį su Tėvyne, telkiamės ir kuriame aktyvią lietuvišką bendruomenę Airijoje, mokyklas, puoselėjame lietuviškas tradicijas. Lietuvio karininko Felikso Vaitkaus žygdarbis įkvepia Airijos lietuvius prisidėti prie geresnės ir gražesnės savo valstybės kūrybos“, – sveikindamas sąskrydžio dalyvius sakė Lietuvos ambasadorius Vidmantas Purlys.

Spalio 10 d. sąskrydžio dalyviai stebėjo Airijos lituanistinių mokyklų

kolektyvų pasirodymus, Jonavos savivaldybės teatro spektaklį. Ballinrobe mokykloje vykusios vakaronės „Linksminkimos, linksminkimos, pakol jauni esma“ šokiai, žaidimai ir dainos nepaliko abejingo nei vieno salėje buvusio lietuvių ar airio. Sekmadienį po šv. Mišių, sąskrydžio dalyvių eisena patraukė į aikštę prie Robe upės – prie paminklinio akmens F. Vaitkaus skrydžiui.

Ballinrobe parapijos centre vyko Airijos lituanistinių mokyklų mokinių ir lietuvių menininkų Airijoje darbų mugė, mokomieji seminarai mokytojams ir užsiėmimai vaikams.

Delfi.lt

VOKIETIJA

Jaunųjų fotografų paroda Hamburge

Spalio 30 dieną Hamburge Erikos Davidavičios galerijoje bus atidaryta jaunųjų fotografų paroda „Lietuva be utopijos“.

Parodos kūrinių autorių – Akvilė Anglickaitė, Joana Deltuvaitė, Laura Stasiulytė, Ugnius Gelguda, Paul Herbst, Rasa Juškevičiūtė, Vytautas Michelkevičius, Tadas Šarūnas, Vilma Samulionytė, Robertas Narkus – darbai yra išaugę reportažinės ir lyriškosios lietuvių fotografijos rėmus ir ieško kitų taškų, susijusių su konceptualių šiuolaikinių menu. Jose daug realybės pojūčio, kasdienybės ritmo ir netikėto žvilgsnio.

Vaizduojama autentiška, fragmentuota šalies dabartis – be idealiz-

mo ir išankstinių šūkių, labai subjektyvi, asmeniška ir konkreti.

Jaunųjų menininkų kūrybos apžvalga – proga ne tik nuspėti šviežiausias naujojo meno kryptis, bet ir pamatyti kitą Lietuvą – kritišką, drąsą, nesentimentalią.

Fotografijos paroda Hamburge vyks iki gruodžio 12 dienos vėliau, lapkričio 20 dieną, ji bus atidaryta Kroatijos mieste „Split Photo Club Split“ galerijoje ir veiks iki gruodžio 3 dienos.

Lietuvos jaunųjų fotografų parodą sudarė Lietuvos institutas. Parodą remia Kultūros rėmimo fondas.

Lietuviams.com

ISPANIJA

Rengiamasi Ispanijos Lietuvių Bendruomenės suvažiavimui

Lapkričio 7 d. vyks antrasis Ispanijos Lietuvių Bendruomenės (ILB) suvažiavimas. Šis suvažiavimas vyks Madride veikiančioje Lietuvos ambasadoje. Renginio metu bus aptariami per penkerius metus nuveikti darbai bei nutarta dėl tolimesnės organizacijos veiklos. Suvažiavimo metu vyks ILB valdybos bei pirmininko rinkimai kitai kadencijai.

ILB veiklą pradėjo labai entuziastingai, tačiau, laikui bėgant, veikla šiek tiek prigeso, skelbiama valdybos pranešime spaudai. To priežastys buvo įvairios: prie sunkumų prisidėjo dideli atstumai, besikeičiančios valdybos narių asmeninės aplinkybės.

Manoma, kad šiuo metu Ispanijoje gyvena apie 50,000 lietuvių. Dau-

giausia jų įsikūrė Viduržemio jūros regione. Lietuvių Bendruomenės veikia Madride, Barselonoje, Valensijoje, Almerijoje, Alikantėje bei Navaros regione. Didelis teritorinis pasiskirstymas apsunkina lietuvių, kaip vienos organizacijos, būrimąsi. Nereitai pasitaiko, kad žmogus, pragyvenęs net kelerius metus tokiuose miestuose kaip Madridas ar Barselona, nesutinka nė vieno lietuvių. Tai viena iš priežasčių apsunkinančių lietuviškų mokyklėlių, kultūros židinių kūrimąsi ir veiklą.

Tikimasi, kad būsimas suvažiavimas duos naują impulsą Ispanijos Lietuvių Bendruomenės gyvenimui.

Delfi.lt

JUNGTINĖ KARALYSTĖ

„Culture Jam“ Birmingham – 12 kultūros valandų

Trečius metus iš eilės vyksiančio „Culture Jam“ renginio metu organizatoriai žada supažindinti su Rytų ir Vakarų Europos istorija, pakvies atsisakyti kultūrinis skirtumas ir panašumus. „Culture Jam“ dalyviams bus pristatyta dviejų dalių programa, vyksianti 12 valandų dvejose išskirtinėse Birmingham vietose: renginys prasidės miesto „širdyje“ – Moor Street traukinių stotyje ir baigsis Volt „sandėlyje“ Digbeth rajone. Šiais metais „Culture Jam“ tikslas – ne tik supažindinti britus su lietuviams, bet

ir apjungti vyresniosios ir jaunesniosios kartos lietuvius.

Šiemet „Culture Jam“ tyrinės bendrą lietuvių ir britų kultūrinę patirtį iš praeities, dabarties bei ateities perspektyvų. Dialogas vyks pasitelkiant fotografiją, kiną, muziką bei kitas meno šakas. Renginio metu ketinama nagrinėti genocido, karo, politinio išsilaisvinimo bei istorinės nostalgijos temas, taip pat analizuoti kultūrinę revoliuciją bei naujas subkultūras.

Lietuviams.com

HÜTTENFELD, VOKIETIJA

„Dainuoju Lietuvai!“ nugalėtoja – Švedijos lietuvė

Spalio 16-ą dieną Vokietijoje buvo paskelbti autorinės dainos konkurso „Dainuoju Lietuvai!“ laimėtojai. Konkurso organizavo Europos lietuvių kultūros centras, Vokietijos Lietuvių Bendruomenė bei Vasario 16-osios gimnazija. Autorinės dainos konkursas, skirtas Lietuvos vardo tūkstantmečio minėjimui, europiniu mastu buvo paskelbtas gegužės mėnesį. Jame varžytis buvo kviečiami visi už Lietuvos ribų, Europoje gyvenantys lietuviai. Atrankos komisija sudarė muzikas Artūras Novikas, prodiuseris Gediminas Zujus, Vasario 16-osios gimnazijos muzikos mokytojas Gintaras Ručys ir auklėtojas Edmundas Jankūnas. Konkurse dėl pirmosios vietos varžėsi 12 Europos lietuvių dainų, tarp jų – ir trijų profesionaliai užsienyje muzikuojančių atlikėjų kūrinių. „Esu nustebintas dainų stilių, motyvų ir pasirinktų atlikimo sprendimų įvairovės“, – sakė komisijos narys Ručys. „Panašaus pobūdžio konkursai vyksta jau daug metų, o požiūris į tėvynę kinta, galų gale kinta ir pati Lietuva. Įdomu išgirsti, ką šiandien mes galvojame ir jaučiame dainuodami Lietuvai.“

Trečiąją vietą komisija skyrė nuotaikingai, nuo 2004-ųjų Didžiojoje Britanijoje gyvenančio Tomo Valatkos dainai „Cia visada gerai“. „Labai džiugu, kad organizuojami tokie konkursai – jie ne tik leidžia užsienio lietuviams atsiskleisti, būti išgirstiems, bet ir nepamiršti, iš kur ir kas mes esame. Būtent tokių gerų ir šiltų prisiminimų apie savo kraštą dėka ir sukūriau šią dainą“, – sakė nugalėtojas.

Antrąją vietą pelnė Vokietijoje gyvenanti keturiolikmetė Ieva Pikalavičiūtė, konkursui pateikusi romantišką, Lietuvos istorijos ir meilės tematiką gvildenančią dainą „Tėvynės vėliava“. „Nusprendžiau sudalyvauti konkurse, nes tiesiog labai mėgstu kurti dainas bei dainuoti. Tiesa, tekstui parašyti prireikė labai daug laiko ir jėgų. Jį perrašinėju kelis kartus“, – pripažino Vasario 16-osios gimnazijos aštuntokė, sužinojusi, kad jos pastangos buvo itin teigiamai įvertintos konkurso komisijos.

Šių metų konkurso nugalėtoja tapo nuo 2001-ųjų Švedijoje gyvenanti Edita Sääf, pateikusi kūrinių „Daina Lietuvai“. Diplomata pianistė pastaruosius metus aktyviai dalyvauja Švedijos LB gyvenime ir veikloje, šiuo metu eina bendruomenės pirmininkės pareigas, moko Stokholmo lituanistinės mokyklos „Saulė“ vaikus muzikos ir dainavimo. „Muzika visada yra šalia manęs. Kur begyvenčiau

Edita Sääf

– pianinas ir daina visada kartu su manimi. Taip atsitiko ir šį kartą. Paskaičius apie organizuojamą autorinės dainos konkursą „Dainuoju Lietuvai!“ sukilo jausmas: o kodėl, be visų visuomeninių darbų, kurie ir taip visada viena ar kita prasme yra skiriami Lietuvai, nepadovanojus Lietuvai savo, grynai asmeninės ir visos širdies dovanos? Kodėl gi nesukūrus dainos šiam išdidžiam Tūkstantmečio paminėjimui?“ Taip ir gimė Editos „Daina Lietuvai“, kurioje, pasak jos, sudėti patys nuoširdžiausi linkėjimai tėvynei bei įpintas pasididžiavimas, kad yra lietuvė. „Daina pasižyminti neperdėtai pakilia nuotaika, gražia ir ‘nepigia’ harmonija bei melodijomis, ‘necukrinu’ tekstu. Iš kitų ji išsiskyrė savo formos aiškumu bei logiškumu, ryškiu instrumentiniu intarpu su nauja melodine linija, kuri gale gražiai perspina su priedainio melodija, o pasibaigia nelaukta harmonine slinktimi, padedančią šauktuką dainos gale“, – dainą įvertino Zujus.

Trys geriausiais pripažinti kūriniai bus apdovanoti pinigineis premijomis, o pirmąją vietą pelnusi E. Sääf daina bus profesionaliai įrašyta Zujaus įrašų studijoje „Studija MA“ Vilniuje bei pristatyta Vokietijoje, Hüttenfelde, 2010 m. Vasario 16-osios minėjimo metu.

Šiuo konkursu rengėjai siekia paskatinti užsienyje gyvenančių jaunimą kurti ir dainuoti lietuviškai, puoselėjant lietuvių kalbą ir kultūrą už jos ribų bei prisidedant prie lietuvių kultūros ir ugdomo užsienyje. Pirmas tris vietas laimėjusių dainų ištraukas galite pasiklausti svetainėje adresu: www.elkc.org.

Europos lietuvių kultūros centro info

MARGUTIS II
LIETUVIŲ RADIJO LAIDOS

Per WCEV radijo stotį 1450 AM banga
kiekvieną vakarą nuo 8 val. v. iki 8:45 val. v.,
išskyrus savaitgalius, klausykite

Tel. 773-476-2242 seniausios Amerikoje lietuviškos radijo laidos

AMERIKOS LIETUVIŲ RADIJO LAIDAS GALITE GIRDĖTI
INTERNETU www.wcev1450.com

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

◆**Šv. Kazimiero seselės spalio 30 d.**, 6 val. v. visus kviečia į Motiniškųjų namų koplyčią (2601 W. Marquette Rd., Chicago, IL 60629) susikaupimo ir tylos valandai. Ši susikaupimo valanda skirta asmeninei maldai, tylai, poilsiui nuo kasdieninės rutinos, triukšmo. Norėdami pasiteirauti skambinkite seselei M. Janine tel. 630-243-8349.

◆**Penktadienį, spalio 30 d. 4 val.** p. p. Ziono liuteronų evangelikų bažnyčioje (9000 South Menard Avenue, Oak Lawn, Illinois 60453) kun. Valdas Aušra „Spindulėlio“ vaikams ir tėvams laikys pamaldėles, skirtas paminėti Visų Šventų dieną. Kviečiame ir parapijiečius prisijungti.

◆**Lapkričio 1 d., Visų Šventųjų** dieną, Šv. Kazimiero lietuvių kapinių koplyčia bus atidaryta nuo 10 val. r. 2 val. p. p. koplyčioje bus kalbamas rožinis.

◆**Vėlinių susikaupimo apeigos** įvyks lapkričio 1 d., sekmadienį, 1 val. p. p. prie Įsteigėjų paminklo (111 ir Pulaski gatvių sankryža Čikagoje). Apeigas rengia Šv. Kazimiero kapų sklypų savininkų draugija. Religines apeigas aukos kapinių direktorius Jonas Kuzinskas. Dalyvaus šauliai. Pagerbkime savo protėvių ir tėvelių atminimą žvakės ir vainiko padėjimu. Prašome kuo daugiau dalyvauti.

◆**Draugo fondo narių suvažiavimas** įvyks lapkričio 7 d., šeštadienį, 9 val. r. Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre. Visus narius kviečiame dalyvauti.

◆**Lietuvių rašytojų draugijos literatūrinė popietė „Pavasaris rudenį“** įvyks lapkričio 15 d., sekmadienį, 2 val. p. p. Čiurlionio galerijoje Jaunimo centre.

◆**Kviečiame į kasmetinę madų** parodą „Rudens simfonija – 2009“, kuri įvyks sekmadienį, lapkričio 15 d., 12:30 v. p. p. PLC didžiojoje salėje (14911 127th St, Lemont, IL). Pietų ir bilieto kaina 35 dol. Dėl vietų rezervacijos skambinkite Žibutei tel. 630-852-3204 arba Dainai tel. 630-257-0153.

IŠ ARTI IR TOLI...

◆**Union Pier Lietuvių draugija** maloniai kviečia į metinį „Kaukių balių“ („Oktoberfest“). Spalio 31 d. nuo 7 val. v. iki 11:30 val. v. (Michigan laiku) smagiai praleisite laiką gražioje „Gintaro“ vasarvietėje, 15860 Lake Shore Rd., Union Pier, MI. Gros „Smaka's MusiConnection“. Vaisinsime kopūstais, dešromis ir skanumynais, veiks baras. Bilietai – 15 dol., užsakant iš anksto, 20 dol. prie įėjimo. Čekius siųsti: Union Pier Lithuanian Association, PO 605, Union Pier, MI 49129. Daugiau informacijos suteiks Lydija Vaitkienė tel.: 269-612-7162.

◆**Lietuvos vardo tūkstantmečio** proga Kanados lietuvių katalikų centras organizuoja paminėjimą. Spalio 31 d., 2 v. p. p. Prisikėlimo parapijos salėje, Toronte, vyks Lietuvos vyskupų konferencijos pirmininko arkiv. Sigito Tamkevičiaus, SJ paskaita „Šv. Brunono misija ir evangelizacijos iššūkiai Lietuvos tūkstantmečio kontekste“. Po paskaitos bus meninė dalis, kurią atliks „Volungės“ choras ir „Volungės“ moterų ansamblis, vaišės ir pabendravimas. Lapkričio 1 d., kapų lankymo dieną, arkivyskupas aukos šv. Mišias: 10:45 v. r. Prisikėlimo parapijos bažnyčioje, 3 v. p. p. Lietuvos Kankinių bažnyčioje. Maloniai kviečiame apsilankyti.

◆**Lapkričio 2 d. 7 v. v. University of Toronto „Multi Faith“** Koffler centre, 569 Spadina Ave., Toronto, vyks simpoziumas „Persekiojimas dėl tavo tikėjimo“. Kalbės arkivyskupas S. Tamkevičius, SJ, žurnalistas ir Queens' University profesorius kun. R. de Sousa, rabinas Katchen ir islamo rašytoja R. Raza.

Namams pirkti paskolos duodamos mažais mėnesiniais įmokėjimais ir prieinamais nuosimčiais. Kreipkitės į **Mutual Federal Savings, 2212 West Cermak Road. Tel. (773) 847-7747.**

Nereikia ieškoti egzotikos kažkur toli. Aukštus kiparus, išsiritusių vėžlių urve paliktus lukštus, didžiąsias pilkas gerves, šiaurės vakarų pelikanus, daugybę migruojančių paukščių, net plėšraus vanago vejamo paukštelio dramatišką skrydį (tiesiai virš galvos), galima pamatyti ir Čikagos apylinkėse.

Nuotraukoje – gamtos ir paukščių mylėtojai š. m. spalio 10 d. Palos Park McGinnis Slough. Iš k. Kr. Vaičikonienė, V. Valaitytė, V. Gilydienė, S. Ramanauskienė, R. Ramanauskas, V. Stankienė, K. Stankus, dr. M. Vygantas, T. Rudaitis, dr. A. Norvila ir vadovas ornitologas T. Birutis. Trūksta dr. T. Kazlauskienės ir D. Kavaliauskienės. **R. Rudaitienės** nuotr.

Spalio 25 d. Čikagoje, Šv. Vardo katedroje vyko Lietuvos vardo tūkstantmečiui paminėti skirtos lietuviškos Mišios. Nuotraukoje po Mišių (iš k.): adv. Saulius Kuprys, latvių atstovas Juris Vilainis, kardinolas Francis George, Draugo fondo tarybos pirmininkė Marija Remienė, Ateitininkų namų pirmininkė Vida Maleiškiene. **Jono Maleiškos** nuotr.

Lapkričio 6 d. 7:30 val. v.
Čiurlionio galerijoje
Jaunimo centre
atidaroma
AUDRIAUS PLIOPLIO
ir
AUŠRINĖS PLIOPYTĖS
paroda
„MindScapes:
A Tribute
to Algimantas Kezys“

Parodą bus galima aplankyti kasdien nuo 12 val. p. p. iki 7 val. v., išskyrus antradienį ir trečiadienį.

Maloniai kviečiame visus apsilankyti.

Spaudos apžvalga

Tie, kas prenumeruojate „Pasaulio lietuvių“ (PL), turėsite jau gauti šio Pasaulio Lietuvių Bendruomenės leidžiamo žurnalo spalio mėnesio numerį. Šio PL svečias – dainininkas Virgis Stakėnas, kuris lapkričio mėnesio pabaigoje rengiasi koncertuoti JAV: Cleveland, Čikagoje ir Detroit miestuose. Pokalbyje su Stakėnu sužinosite, kodėl dainininkas pasuko *country* muzikos kryptimi ir kokią dar aistrą be muzikos turi Stakėnas.

Šiame „Pasaulio lietuvių“ pristatoma Anastazijos ir Antano Tamošaičių galerija Vilniuje, Adomo Mickevičiaus bibliotekoje surengta foto-paroda apie Washington valstijos lietuvius, Australijos lietuvių Manto Zegerio Kalėdos ir Kasandros Kalėdos viešnagė Krosnos mokykloje (Lazdijų raj.). Taip pat spausdinami du rugpjūčio 28 d. Vilniuje vykusio suvažiavimo „Diplomatinės tarnybos uždaviniai, puoselėjant lietuvių. Konsulinių paslaugų gerinimas“ pranešimai: užsienio reikalų ministro Vygaudo Ušacko ir PLB valdybos pirmininkės Reginos Narušienės. Skiltyje „PLB kraštų žinios“ Rusijos ir Baltarusijos

lietuviai dalijasi išpūdžiais iš Lietuvos tūkstantmečio dainų šventės, aidai Baltijos kelio atgarsiai iš Airijos ir JAV, o Bronius Nainys šįkart pasakoja apie Sedos mūšį 1944 m. Žurnalą redaguoja Audronė Viktorija Škiudaitė. Jį galima skaityti ir internete adresu: www.plbe.org/plieuviss.

Parengė **A. T.**

PASAULIO LIETUVIS
Leidžiamas PLB nuo 1963 m. ISSN 1722-0135 2009 m. 10-476

Tamošaičių galerija Vilniuje – 4 psl.
Smagios akimirkos Krosnoje – 13 psl.
Permainos Vasario 16-osios gimnazijoje – 31 psl.
Aplankykite garsiąją Sedą – 38 psl.